

Työtä maan alla.

Helsingin alla jopa 60 metrin syvyydessä paiskitaan töitä. Lue juttu sivuilta 6–7.

Tekemistä nuorille.

Nuorisotalot ovat lisänneet viikonlopputoimintaansa. Kulttuuriareena Gloriakin huomioi nuoret – ja kerää vuosittain 45 000 kävijää. Lue sivut 8 ja 11.

G18 är spis för själ och kropp.

Tehoa ja tasa-arvoa

Helsinki on lähdössä uuteen vuoteen toiveikkaina, joskaan ei yltyöoptimistisena. Talous on tasapainottumassa, mutta tarkka taloudenpito toki jatkuu ensi vuonnakin. Vuodenvaihteen jälkeen aloittaa työnsä kaupunkilaisten itselleen valitsema uusi, naisemmistöinen kaupunginvaltuusto. Helsinkiä hallitaan yhä kaupungintalolta ja valtuustosalista käsin, mutta luonteva seudullinen yhteistyö laajenee jatkuvasti. Menestyminen tulevaisuudessa edellyttää kunnilta lisääntyvää yhteistyötä niin elinkeinomarkkinoinnissa kuin rakentamisen suunnittelussa ja palvelujen järjestämisessä.

Vasta puolisen vuotta toiminut pääkaupunkiseudun neuvottelukunta on jo rivakasti käynyt läpi keskeisiä seudullisen yhteistyön kysymyksiä. Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien ylimmän luottamushenkilöjohdon yhteistyöelin on hyväksynyt seudulle yhteisen vision ja strategian, palvelujen yhteiskäytön periaatteet sekä yhteiset maankäytön ja asuntopolitiikan linjaukset. Asioiden valmistelu jatkuu periaatepäätösten pohjalta.

Asukkaille palvelujen yhteiskäytön mahdollistaminen merkitsisi oikeutta käyttää pääkaupunkiseudun

kuntien palveluja kuntarajoista riippumatta. Erityisryhmien, kuten kielivähemmistöjen ja maahanmuuttajien, palvelutarpeet tulisivat paremmin hoidettua keskittämällä asiantuntemusta ja palvelujen tarjontaa pääkaupunkiseudulla.

Helsingin sisällä suurpiirijaon lakkauttaminen tänä vuonna terveydenhuollossa ja ensi vuonna sosiaalitoimessa tuo tehokkuutta ja lisää asukkaiden tasa-arvoa, arvioi elokuussa työnsä aloittanut apulaiskaupunginjohtaja **Paula Kokkonen**.

”Terveyspalvelujen neuvontanumeroon 10023 voisi yhdistää ajanvarausjärjestelmän, jossa potilas saisi halutessaan ajan sinne, minne nopeimmin pääsee”, Kokkonen esittää.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimen ylin johtaja istuu paljon haltijana: toimialan budjetti kattaa yli puolet kaupungin menoista. Moni näyttää toivovan Paula Kokkosesta myös hyvää haltiaa, joka taikoisi monimutkaisiin ongelmiin nopeasti yksinkertaisen ratkaisun. Uusi apulaiskaupunginjohtaja ei anna juhlallisia ohjelmajulistuksia, mutta kertoo haastattelussaan tässä lehdessä näkemyksiään helsinkiläisille keskeisestä palvelualueesta ja sen kehittämisestä.

Rita Ekelund ■

Tunnustuspalkinto keihäänheittäjälle

Suomalaisten menestys vuoden 2004 paralympialaisissa oli huikea: neljä kultaa, hopea, kolme pronssia ja useita mitalisijoja. Yksi mitalin saajista on helsinkiläinen **Marjaana Väre**. Hän voitti kultaa naisten keihässä. Marjaana Väreeseen ensimmäinen kilpailuheitto Ateenan lämmössä kantoi 28,79 metriä. Heitto oli uusi maailmanennätys ja jäi myös kultamitalin voittoheitoksi.

Helsingin kaupunki myönsi paralympiakullasta Väreelle 3 400 euron suuruisen tunnustuspalkinnon. Apulaiskaupunginjohtaja **Ilkka-Christian Björklund** ja liikuntajohtaja **Anssi Rauramo** ojensivat stipendin ja kunniakirjan Väreelle lokakuussa kaupungintalolla.

Teini-ikäisenä Marjaana Väre sairastui luusyöpään, jonka seurauksena hänen toinen jalkansa jouduttiin amputoimaan. Kuu-kausi ennen vuoden 2004 paralympialaisia hän sai käyttöönsä uuden jalkaproteesin, joka antaa hänelle aivan uusia mahdollisuuksia, muun muassa vauhdinotossa.

Ensi vuoden elokuussa kultamitalisti pääsee näyttämään taitojaan EM-kilpailuissa Espoossa. Tavoitteena hänellä on rikkoa 30 metrin raja ja kirkkaimman mitalin saavuttaminen.

Paralympialaiset eli vammaisten olympialaiset ovat kahden vuoden välein toistuva urheilutapahtuma. Kisat järjestetään samassa kaupungissa ja samoilla kisapaikoilla kuin yleiset olympialaiset. Paralympiatoiminta käynnistyi toisen maailmansodan jälkeen ja ensimmäiset viralliset paralympialaiset järjestettiin 1960 Roomassa.

Ulla Knus ■

Kuva Olli Turunen

■ Tässä lehdessä

Tehoa ja tasa-arvoa	2
Leikkisä 90-vuotias	3
Satutäti koko sydämeästään	4
Rihon kaksi maailmaa	5
Maanalaiset työmyyrät	6-7
Viikonloppu paremmaksi	8
Sata vuotta ammattiopetusta	9
Joulutouhujä	10
Mahdollisuuksien areena	11
Tarkka taloudenpito jatkuu	12-13
Saapasrenkejä, kärpäsloukkuja ja muita löytöjä	14
Kokkonen otti ohjat	15
Stadissa tapahtuu	16-17
Kaupunki kestäväenä rakkautena	18
Nytt liv i gammal skola	19
Sjung in julen	20
Egenvärdare ger trygg start	21
Mielikuvituksen matkalainen	22
Kaupunki jonka läpi näki	23
Lopultakin suomalainen	24

Helsingin kaupunki tiedottaa

Numero 6 ● 5.12.2004	28. vuosikerta
Julkaisija	Helsingin kaupunki
osoite	PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin	1691 (vaihde)
faksi	169 3750
Päätöimittäjä	Rita Ekelund
Toimitussihteeri	Leena Seitola
Toimittaja	Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut ...	Nina Weckström
Ulkoasu	Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kannen kuva	Leif Weckström
Kirjapaino	Keski-Uusimaa Oy, Tuusula
Painosmäärä	296 940 kpl
	ISSN 0782-0453
Jakeluasiat	Suomen Posti Oy
puhelin	020 451 5382, 020 451 5658
faksi	020 451 5221
Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info	
Seuraava Helsinki-info ilmestyy 20.2.	

Kuva Asukaspuisto Brahen valokuvakalvot-albumi

Leikkisä 90-vuotias

Helsingin 70 leikkipuistoa ovat runsaudensarvi, josta löytyy tekemistä lasten lisäksi aikuisillekin. Tiloja myös vuokrataan asukkaiden käyttöön. Parhailaan 90-vuotisjuhlaansa viettävä leikkipuistotoiminta on yhä vireässä kunnossa.

Asukaspuisto Brahen talo on täyttynyt alle metrin mittaisista lapsista vanhempineen. Joukko laulaa iloisesti lyöden rytmiä tamburiineilla, triangeleilla ja marakasseilla. Myöhemmin vielä askarrellaan.

”On mukavaa, että Leo voi temuta täällä ikäistensä kanssa, koska meillä ja pihapiirisämme ei ole muita lapsia. Itselleni tämä paikka antaa hengähdystauon ja toisaalta pääsen vaihtamaan kokemuksia muiden vanhempien kanssa. Olen kuullut hyödyllisiä vinkkejä esimerkiksi siitä, miten houkutellessa lapsi pesemään hampaat”, kertoo hoitovapaalla oleva Petri Blomqvist.

Hän käy torstaiamuisin pidettävässä ipanakerhossa poikansa kanssa aina kun aamu-uniuus antaa myöten. Asukaspuistossa on pari muutakin kerhoa: tiistaisin kokoontuu 3–5-vuotiaiden lasten tähtitaitoryhmä ja keskiviikkoisin on kerho vauvoille ja vanhemmille.

”Meillä käy viikoittain parisataa 0–10-vuotiasta sekä heidän vanhempiaan tai hoitajiaan. Jotkut vain ulkoilevat, koska välttelevät puke-misrumbaa. Monet tulevat puistoon aamupäivällä, käyvät välillä syömässä sekä päiväunilla ja palaavat takaisin iltopäivällä. Koululaisten iltopäivätoimintaan osallistuu meillä nelisenkymmentä lasta”, kertovat vastaava ohjaaja Erja Muoniovaara ja lastenhoitaja, ohjaaja Riitta Virtanen-Kakriainen.

Kaksikko on töissä Helsingin kaupungin ylläpitämässä asukaspuistossa koko sen aukioloajan arkipäivisin. He paitsi leikkivät, pelaavat ja askartelevat lasten kanssa, myös huolehtivat heistä ja siitä, että lelut säilyvät ehjinä ja pysyvät puiston alueella.

”Leikkikalujen ja sisätilojen käyttöä on saatu lisättyä, koska vanhempien pyörittämä puistomme tukiyhdistys on usein huolehtinut niis-

1950-luvun alussa pienimpiä kuljetettiin niin kutsutuilla poikkäkärriillä.

tä virallisen aukioloajan jälkeen”, kiittelevät ohjaajat.

Asukkaat voivat vuokrata tilaa

Monet aikuisetkin ystäväystyvät leikkipuistossa. Asukaspuisto Braheessa se on ollut erityisen tärkeää, koska alueelle muuttaa paljon asukkaita muualta Suomesta.

”Asukaspuisto on erityisesti lapsiperheiden tukikohta, mutta haluamme aktivoida alueen kaikkia asukkaita. He voivat kokoontua täällä ja järjestää tapahtumia, samoin kuin järjestöt ja seurakunnat. Esimerkiksi Alppila-seuralla on ollut täällä koko perheen ilmaistapahtumia ja pihalla on pidetty petankkiturnauksiakin. Teemme viikoittaista yhteistyötä esimerkiksi Alppilan seurakunnan kanssa. Puistomme lapset käyvät pelaamassa sähkö kirkon juhlasalissa ja seurakunnan kerholaiset ulkoilevat alueellamme. Järjestämme myös yhteisiä retkiä.”

Asukkaiden on mahdollista vuokrata asukaspuiston rakennusta silloin kun siellä ei ole toimintaa. Tiloissa on pidetty enimmäkseen lasten syntymäpäiväjuhlia.

”Kaupunki korotti pari vuotta sitten hintoja tuntuvasti ja sen jälkeen vuokraaminen väheni rajusti. Tuntivuokra on nyt arkisin 27 euroa ja viikonloppuna 41 euroa. Jos tilaisuus on avoin alueen asukkaille, ei tilavuokraa peritä. Olisi hyvä jos puistossa olisi iltaisinkin toimintaa, koska se vähentäisi ilkkivaltaa ja epäsosiaalisuutta oleilua. Alueellamme tarvittaisiin edullista vuokrattavaa oleskelutilaa, koska asunnot ovat valtaosaltaan pieniä”, ohjaajat toteavat.

Grilli lämpiää talvellakin

Helsingin ensimmäistä leikkikenttää ylläpitivät Helsingin Naisvoimistelijat vuodesta 1914 lähtien Kallion kansakoulun pihalla. Kunnan ohjaama ympärivuotinen leikkikenttätöiminta alkoi Brahen leikkikentällä vuonna 1951. Noilta ajoilta löytyy puiston leikkikalvarastosta yhä vanhoja metallisia nekoja ja vaakoja. Alkuperäinen on myös pihan uima-allas. Ohjaaja Riitta Virtanen-Kakriainen tuntee alkua-

Kuva Kimmo Brandt

”Ylös ja alas ja taputus”, laulavat ipanakerholaiset Brahen asukaspuistossa.

kojen tapahtumat hyvin koottuaan leikkipuisto Braheesta 50-vuotishistoriikin. Hän muistaa puiston 1960-luvun tapahtumia myös omasta lapsuudestaan.

”Leikkipuistoihin rakennettiin uima-altaita, koska kaupunkiin kesäksi jääville lapsille haluttiin taata uintimahdollisuus. Rannalle saattoi olla niin pitkä matka, että sinne lähteminen lapsijoukkojen kanssa oli liian työlästä”, kertoo Virtanen-Kakriainen.

Vanha on myös puiston käytäntö lämmittää ulkogrilli joka perjantai ympäri vuoden. Jokainen grilliä tuomaan mukanaan ruokatarvikkeensa.

”Perinne ei juonna ihan alkua ajoilta asti, mutta kauan meillä on grilli ollut, niin kuin monessa muussakin puistossa. Ehkä perinne sai alkunsa siitä, että harvalla oli kaupungissa grilli tai grillauspaikka. Meidän sähkögrillimme ääreen kokoontuu eläkeläisiäkin.”

Skrubu oli poikien suosikki

Brahen leikkikentän aloittaessa toimintansa olivat lapset mielellään hippasilla tai piilosil-

la. Tytöt pitivät kotileikeistä tai hyppäsivät ruutua ja narua.

”Poikien laji oli skrubu, jossa kolikkoa tai nappia heitettiin mahdollisimman lähelle kuoppaa. Talvella hiihdettiin ja luisteltiin. Kuri oli kova. Lapsimäärät olivat huimia, sillä heitä saattoi olla puistossa päivittäin viitisensataakin”, kertoo Riitta Virtanen-Kakriainen.

Nykyään Helsingin kaupungilla on 70 leikkipuistoa. Osa niistä käyttää nimeä asukaspuisto ja keskittyy kaikkien asukkaiden yhteiseen toimintaan. Leikkipuistoissa on yli 200 työntekijää. Koululaisten iltopäivätoimintaan leikkipuistoissa osallistuu noin 2 800 lasta.

Tiina Kotka ■

● Asukaspuisto Brahe, Porvoonkatu 4, avoinna arkisin kello 9.30–16.30, puh. 310 422737 tai 050-4020 456, nettisivut osoitteessa www.hel.fi/paivahoito/puistot/brahe ja sähköpostiosoite lp.brahe@hel.fi.

● Lähiajan toimintaa: Viikolla 50 pidetään jouluharjauksia ja pikkujoulu koululaisille, 7.12. on aamupäiväretki joulukadulle ja Tuomaan markkinoille, 10.12. kello 10 alkaen on joulumyyjäiset, 14.12. illalla on Asukaspuisto Brahen tuki ry:n järjestämä joulujuhla ja 16.12. kello 10 alkaen Brakun joulujuhla puuroineen ja torttuneen.

Satutäti koko sydämestään

”Suomen lastenkirjallisuudesta ollaan kiinnostuneita maailmalla. Se ei ole ihme, koska meillä on monipuolista, korkeatasoista ja koko ajan uusia aluevaltauksia tekevää lasten- ja nuortenkirjallisuutta. Meillä on myös iki-ihana klassikot muumeista Herra Huuhun ja Tiitiäiseen. Lastenkirjoissa on valtavasti syvälistä viisautta ja hauskuutta sekä lapsille että aikuisille”, toteaa Kallion kirjaston musiikki- ja lastenosaston osastonjohtajana työskentelevä **Maija Korhonen**.

Hän sai hiljattain Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutin myöntämän Onnimanni-palkinnon. Palkintoraati piti Maija Korhosta merkittävänä lastenkirjallisuuden ja lastenkirjastotyön paikallisena, kansallisena sekä kansainvälisenä vaikuttajana – eikä todellakaan syyttä.

Hän tekee kansainvälistä yhteistyötä muun muassa yli 60 maan yhteisessä lasten- ja nuortenkirjallisuuteen keskittyvässä IBBY-järjestössä sekä 11 maan EU-projektissa, joka pureutuu lastenkirjallisuuteen ja monikulttuurisuuteen.

”Suomalaisena voin ylpeänä esitellä vaikka lastemme erinomaista lukutaitoa, joka tulee kerta toisensa jälkeen esille kansainvälisissä mittauksissa. Meillä käykin paljon ulkomaalaisia vierailijoita hakemassa vinkkejä. Suomalaiset ilmiselvästi siirtävät vahvaa lukemisperinnettään lapsilleen, ja päiväkodit ja koulutkin

tutustuttavat lapsia kirjoihin”, Korhonen toteaa ja jatkaa: ”En ole varma, osaavatko suomalaiset arvostaa kyllin esimerkiksi sitä, että lehdet kannetaan kotiin ja kirjoja voi lainata ilmaiseksi. Niinkin lähellä kuin Hollannissa ja Saksassa on maksullisia kirjastoja. Helsingissä kirjastot ovat myös tiedon tuottajia. Kaupunginkirjasto julkaisee muun muassa suomalaisia kirjailijoita esittelevää Sanojen aika-tietokantaa.”

20 000 sadun varasto

Maija Korhonen on ollut luomassa lastenkirjojen etsimiseen tarkoitettua käyttöliittymää pääkaupunkiseudun kirjastojen yhteiseen HelMet-aineistotietokantaan. Kallion kirjastossa hän on siirtänyt satukortistoa nettiin. ”Satukallion” 20 000 sadun joukosta voi etsiä satua esimerkiksi kirjoittajan tai kuvittajan nimellä, kuten myös sadun alkuperämaan perusteella. ”Satukalliossa” pääsee myös testaamaan tietämystään tietokilpailussa ja lukemaan **Hannele Huovin** sivustoa varten kirjoittaman sadun.

Yksi Maija Korhosen sydäntä lähellä oleva asia on kirjavinkkaus. Jo 80-luvulla hän esitteli kirjoja koululaisille kirjastonkäytön opetuksen ohessa. ”Nykyään osastollamme käy ryh-

mä viikoittain. Menen myös kouluihin kertomaan kirjoista ja kirjastosta. Meillä on usein upeita kirjallisuuskeskusteluja.”

Osastonjohtaja Korhonen kertoo pitävänsä normaalia asiakaspalvelutyötä antoisana, samoin kuin lainattavan aineiston hankkimista. Lapset ovat hänestä aktiivisia lainaajia. ”He kysyvät usein tuleeko johonkin sarjaan jatkoa ja milloin. Päivän aikana saatan etsiä asiakkaiden kanssa yhtä lailla pelottavaa musiikkia, häämusiikkia kuin satua, jossa on tietty riimi. Vaikka hakuohjelmat ovat hyviä, on kirjastonhoitaja aina se viimeinen hakukone.”

Maija Korhonen pitää onnistuneena Kallion kirjaston kolmannen kerroksen katonrajaan rakennettua Satulinnaa, jossa lapsille pidetään satutunteja, tarinapajoja ja kirjavinkkausta. Siellä järjestetään myös taidenäyttelyitä.

”Näyttelyn avajaisissa lapset esittelevät työnsä juhlavieraille. Satulinna on myös erilaisen tapahtumien ja teemaviikkojen ohjelmaa. Kuulumme muun muassa Kallion kulttuuriverkostoon. Rakastan Kallion kirjaston tunnelmaa. Vuonna 1912 valmistunut rakennus on maamme ensimmäinen julkisilla varoilla rakennettu kirjasto. Ulkomaiset vieramme ovat haltioissaan paikasta. Monet lapset tulevat tänne hengähtämään. Olen kuullut lasten sanovan, että täällä on ihana rauha ja järjestys. Ehkä

sellaiset asiat eivät nykymaailmassa ole enää itsestäänselvyksiä.”

Kirjoista mielen ravintoa

Maija Korhosen mukaan helsinkiläislapset lainaavat ahkerasti esimerkiksi **Sinikka** ja **Tiina Nopolan** kirjoittamia ja **Markus Majaluoman** kuvittamia Heinähattuja sekä Nopoloiden kirjoittamaa ja **Sami Toivosen Aino Havukaisen** kanssa kuvittamaa Risto Rappääjää.

”Suosittuja ovat myös **Kristiina Louhen**, **Hannele Huovin**, **Jukka Parkkisen** ja **Tuula Kallioniemen** kirjat. Mielestäni **Mauri Kunnas** on tehnyt kulttuurityön popularisoidessaan tärkeitä kansallisia tarinoita Koirien Kalevalaansa ja Seitsemään veljekseensä”, Korhonen toteaa ja jatkaa:

”Uskon, etteivät uudet välineet, kuten dvd-levyt ja cd-romit, syrjäytä kirjoja vaan täydentävät niitä. On hyvä, että lapsi voi joko lukea kirjan, pelata tarinaa tai katsoa sen videolta. Toki toivon vanhempien jaksavan lukea lapsilleen. Se on mahtava yhdessäolon tapa. Samalla lapsen mieli saa ravintoa, sanavarasto karttuu ja lapsi oppii sekä kokee uusia asioita. Eräs psykologi sanoi kerran, että jos lapsi pyytää toistuvasti lukemaan saman tarinan, siinä on todennäköisesti jokin asia jota lapsi prosessoi ja käsittely vie aikansa. Siksi suosittelinkin lainan uusimista niin monta kertaa kuin lapsi haluaa.”

Lisää julkisten lastenkirjoja!

Maija Korhonen iloitsee siitä, että aikuiskirjailijat ja eri alojen kulttuuripersoonat ovat innostuneet kirjoittamaan lastenkirjoja.

”**Eva Dahlgrenin** ja **Madonnan** lailla ovat lastenkirjoja kirjoittaneet esimerkiksi **Kari Hotakainen** ja **Tuomas Nevalinna**. Pidän tästä, koska se tuo huomiota lastenkirjallisuudelle.”

Korhonen itse kirjoittaa lastenkirjoista esitelyjä kokoomateoksiin, ja ensi vuoden alussa ilmestyy uusittuna kirja ”Vinkkejä kirjavinkkaarelle”, jonka hän on koonnut **Ismo Loivamaan** kanssa. Korhonen on myös kirjoittanut lastenkirjoista artikkeleja kansainvälisiin lehtiin.

Kansainvälisissä tehtävissä – niin kuin asiakaspalvelussakin – hänelle on etua kielitaidostaan: kotimaisten kielten lisäksi hän osaa englantia, espanjaa ja jonkin verran myös ranskaa ja italiaa. Hän kun opiskelee mielellään vieraita kieliä ja matkustelee. Hän sukeltaa kirjojen maailmaan mielellään vielä vapaa-ajallaankin. Yöpöydältä voi löytyä yhtä hyvin elämäkertä, tietokirja, filosofinen tutkielma kuin kaunokirjallinen teos.

”Mutta erityisesti rakastan elävää musiikkia. Sitä on onneksi paljon tarjolla Helsingissä. Nautin maailmanmusiikista, jazzista ja bluesista yhtä lailla, ja oopperakin käy. Välillä tarvitsen hevimpää menoa: pidän esimerkiksi Nightwishistä.”

Ennen kuin Maija Korhosesta tuli kirjastonhoitaja, ehti hän kokeilla muitakin ammatteja. Hän lähti opiskelemaan agronomiksi, mutta löysikin ennen pitkää itsensä yliopistosta.

”Opiskelin aineita kielistä teatteritieteeseen, psykologiaan ja sosiaalipsykologiaan. Lopulta valmistuin erityisopettajaksi, ja vasta siten vuosien jälkeen kirjastonhoitajaksi. Aiemmat opit eivät ole kuitenkaan menneet hukkaan kirjastonhoitajan laaja-alaisessa työssä. Sekin on tässä ammatissa hienoa, että saan ruokkia mielin määrin sisäistä lastani – niin kuin toki muidenkin. Kun minulla ei ole ollut lapsia kotona, on heitä ollut tuhansittain työpaikalla.” ■ TK

■ **Maija Korhonen on saanut Satulinnaan Aleksis Kiven peruskoulun 5-luokkalaisten kuulemaan kirjoista ja kirjastosta.**

Kuva Kimmo Brandt

Kuva Jukka Uotila

Rihon kaksi maailmaa

Arkkitehti **Riitta Salastie** matkusti ensi kertaa Japaniin noin kaksikymmentä vuotta sitten. Puoli vuotta kestäneen oleskelunsa aikana hän kiinnostui maan arkkitehtuurista ja halusi oppia myös perinteisiä japanilaisia taitteita. Melkoisen onnenkantamoisen ansiosta kaukaa tullut vieras pääsi tutustumaan buddhalaiseen Zen-pappien temppeliin, jossa opetetaan muun muassa teeseremonioita ja ikebanaa. Se tutustumiskäynti avasi Riitta Salastielle oven uuteen kiehtovaan maailmaan.

Ikebana – perinteinen japanilainen kukkienasettelutaide – on ikivanha ja arvostettu taitolaji. Asettelua säätelevät tietyt lainalaisuudet ja niiden sisäistäminen on pitkä prosessi. Perusasetelmassa on maljakon lisäksi kolme eripituista oksaa, joista kaikilla on oma selkeä paikkansa ja tehtävänsä. Oksien jälkeen asetelmaan lisätään esimerkiksi kukkia tai lehtiä. Myös tyhjä tila on tärkeää. Lopputulos vaatii sekä keskittymistä että pelkistämistä. Ikebanan oppimiseen ei ole oikotietä. Se vie aikaa ja onnistuu vain tekemällä ja kokeilemalla.

Koska opetus perustuu alussa pitkälti opettajan antamien mallien toistoon, Riitta Salastie muun muassa valokuvasi ja teki tarkkoja piirroksia asetelmistaan. Vuosien harjaantumisen myötä hän on oppinut ymmärtämään oksien, kukkien ja niiden ympärillä vallitsevan tilan harmoniaa. Siitä kertoo sekin, että Salastie on ainoana suomalaisena suorittanut Kiotossa klassisen Saga Goryu -koulukunnan ikebanaopettajan tutkinnon. Tuolloin muutama vuosi sitten hän muiden goryo-koulun opettajien tapaan sai taiteilijanimensä **Riho Seishinsai**.

Ensimmäisen matkan jälkeen Salastien elämä on kulkenut Kioton ja Helsingin väliä monia kertoja. Yhteensä Kiotossa asuttuja vuosia on kertynyt yli seitsemän, ja pisin yhtenäinen jakso kesti kolme vuotta 1990-luvun alussa. Silloin hän myös keräsi aineiston Otaniemessä julkaistuu väitöskirjaansa, joka käsittelee Kioton puukaupunginosan suojeluproblematiikkaa.

Riitta Salastie työskentelee Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa rakennussuojelijana. Vapaa-ajallaan hän opettaa klassisen aset-

■ Riho Salastie (vas.) opastaa ikebanan saloihin Hyötykasviyhdistyksen tiloissa Annalassa.

telun lisäksi modernia ikebanaa Sogetsu-metodilla. Myös siihen hänellä on pätevyys. Moderni kukkien asetelu on vapaampaa, se muistuttaa modernia kuvanveistoa, sillä käytettävien materiaalien valikoima ja asetelun säännöt ovat kurinalaista klassista tyyliä sallivampaa.

Riho Salastie ohjaa pieniä ryhmiä kukkien tielle Hyötykasviyhdistyksen tiloissa Annalassa. Hän kuvailee ikebanaan olevan yllättäistä vastapainoa työlle ja sanoo, että valmiit asetelmat ilahduttavat aina. Ikebana on taidetta, jossa jokainen työ on tekijänsä näköinen. Vaikka materiaalit ovat kurssilla kaikille samat, lopputuloksia on yhtä monta kuin osallistujia.

Rihon tie kulkee edelleen pari kertaa vuodessa Japaniin. Siellä on hänen toinen kotinsa. Ja matkoillaan hän viettää yhä tiistai-ilta-päivät kiitolaisessa temppelissä keskittyen ikebanaan maailmaan. ■ LS

Elämäntyö kirjastossa palkittiin

Tämän vuoden Rakkaudesta kirjaan -tunnustuspalkinto on myönnetty kirjastonhoitaja **Emmi Martinille** hänen pitkäaikaisesta ja vaikuttavasta työskentelystään kirjaston eri tehtävissä. Suomen Messusäätiön myöntämän palkinnon arvo on 8 500 euroa.

Emmi Martin jäi helmikuussa eläkkeelle Rikhardinkadun kirjastohoitajan tehtävistä. Hän työskenteli pitkään myös informaattikkona Helsingin kaupunginkirjaston suomenkielisten kirjojen hankinta- ja luettelointitehtävissä. Martin on koonnut Rikhardinkadun kirjaston taiteilijakirjakokoelman ja osallistuu edelleen sekä kokoelman että RikArt-verkkogallerian hoitoon. Kokoelmassa on tällä hetkellä mukana jo yli 160 teosta. Martin on osallistunut pohjoismaiseen taidekirjastojen yhteistyöhön ARLIS Norden -järjestön toiminnan kautta. Lisäksi hän on mukana valitsemassa vuosittain kirjastoapurahojen saajia.

Kymmenen vuotta internet-palvelua

Helsingin kaupungin ensimmäinen internet-yhteys tilattiin marraskuussa vuonna 1994. Kaupungin internet-sivut osoitteessa www.hel.fi julkaistiin keväällä 1995. Vaatimattomasta alusta on kuluneiden kymmenen vuoden aikana kasvanut yksi Suomen julkishallinnon laajimmista ja suosituimmista palveluista.

”Kaupungin yhteisen internet-palvelun suunnittelu aloitettiin syksyllä 1994, jolloin myös tilattiin ensimmäinen 256 Kb/s tietoliikenneyhteys”, kertoo Internet-päätoimittaja **Leila Oravisto** Helsingin kaupunginkansliasta. ”Kaupungin oma tietoverkko, jossa tuolloin oli 4000–5000 työasemaa, kytkettiin täten internetiin. Palvelinkoneeksi otettiin vanha 386SX, joka toimi Linux-alustalla. Ensimmäiset internet-sivut koodattiin Muistiota käyttäen, ja niitä katseltiin ilmaisella Mosaic-selaimella.”

Kaupungin internet-sivut julkistettiin toukokuussa 1995. Sivut olivat aluksi kolmella kielellä: suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Sivuilta löytyi kaupungin perustilastoja ja historiaa, aakkosellinen palveluhakemisto, organisaatiokaavio, tapahtumakalenteri, tietoa matkailijoille ja yrittäjille, linkki kaupunginkirjastoon sekä kulttuurikaupunkihankkeen esittely.

”Vaatimattomasta alusta alkoi erittäin nopea kehitys. Kävijämäärä ja palvelun sisältö ovat kasvaneet jatkuvasti. Sekä palvelinympäristöä että sivujen ulkoasua on parannettu useaan kertaan”, Oravisto toteaa.

Tällä hetkellä www.hel.fi -palvelimella on noin 700 000 kävijää kuukaudessa, ja sivuja on noin 182 000 kpl. Hel.fi -palvelimen lisäksi kaupungilla on useita muita palveluja, joiden kävijämäärät eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin, muun muassa kaupunginkirjaston ja opetusviraston palvelut sekä karttapalvelut.

Maanalaiset työmyyrät

Maan alla työskentelee yötä päivää helsinkiläisiä. Pääkaupungin alla on louhittua tilaa reilun 9 miljoonan kuutiometrin verran. Pelkästään tunneleita on yli 200 kilometriä – ja uusia louhitaan kaiken aikaa.

❑ **Varapoistumistikkailla on korkeutta yli 50 metriä. "Ei näitä huvikseen kiipeäisi", toteavat Pekka Pietilä (alh.), Janne Mäläskä ja Esko Matilainen.**

asentaja Esko Matilainen ja laitosmies Janne Mäläskä.

"Kyllä sen äänestä kuulee, jos laakerit alkavat olla uusimisen tarpeessa. Tarvittaessa korjaamme ja asennamme pumppuja sekä vaihdamme suodattimia. Täällä on muun muassa lämpötilaa ja kosteutta mittaavat hälytysjärjestelmät, mutta meidänkin kuuluu tarkkailla olosuhteita. Teemme kuukausittain testihälytyksiä, joilla varmistamme järjestelmien toimivuuden. Tarkkailemme myös putkien kuntoa ja huollamme niitä. Työskentelemme ulkoilmassaakin: käymme esimerkiksi pumppaamassa tyhjäksi tukkeutuneita viemärikaivoja", työpari kertoo.

Helsingin alla kulkee kaukolämpöverkkoa 40 kilometrin matkalta tunneleissa, mutta kokonaisuudessaan kaukolämpöverkko on 1 150 kilometrin pituinen. Matilaisen ja Mäläskän säännöllisesti ajama maanalainen huoltoreitti kulkee Patolasta Lassilan kautta Pasilaan. Miehet liikkuvat tunneleissa turvallisuusmääräysten vuoksi aina kahdestaan.

"Vaikka katto on betonoitu, on olemassa puutoavien lohkaroiden mahdollisuus. Laittevatkin voivat olla kohtalokkaita. Jos kaukolämpöputki jostain syystä rikkoutuisi täällä, syrjäyttäisi kuuma höyry pian hapen ja ulkoilmaan pitäisi päästä nopeasti. Tulipalot ovat silti suurin riski. Täällä on oltava säännöllisin välimerkoin hätäpoistumisteitä."

❑ **Louhintatyö on yhteispeliä: työmaalla toimistopäällikkö Pekka Holopainen (vas.), vuorotyönjohtaja Simo Peltola, rakennustöiden valvoja Esa Kuikka ja porari Hannu Kuivalainen.**

Miehet näyttävät lähellä olevan hätäpoistumistien, jonka kierreportaat jatkuvat niin korkealle, ettei silmä erota niiden loppupäätä. "Ihan huvikseen ei tuonne lähdetä kiipeämään", Matilainen ja Mäläskä toteavat ja palaavat tarkastamaan pumppuja. Pietilä viittilöi tunnelin seinänvierustojen putkiin päin.

"Nuo ovat ilmastointiputkia ja tuossa on radon-kaasua poistava putki. Täällä maan alla oleva ilma vaihtuu kokonaan kerran kahdessa tunnissa. Noita seinänvierustan kaapelipaikkoja vuokraamme puhelinoperaattoreille. Tila on niille tarpeen, koska maan pinnalla kaapelityöt ovat usein hankalasti järjestettäviä ja kalliita."

Pian on aika suunnata auto kohti maanpäällistä maailmaa. "Painavassakin lastissa, kuten louhetta kuljettaessa, autojen pitää päästä ylös, joten tunneli saa kohota enintään metrin verran seitsemän metrin pituisella matkalla", Pietilä kertoo matkalla maankamaralle.

Irene syö kalliota

Toisaalla kaupungissa vasta louhitaan tilaa suurelle lämpöpumppulaitokselle. Lähes kolmekymmenen metrin syvyydessä Katri Valan puiston alapuolella mönkii 50 000 kilon painoisia koneita, joiden etuosan kolme porausyksikköä ovat kuin jättimäiset toraham-

maat. Ne porautuvat kuuden metrin syvyyteen graniittiseen ja gneissiseen kallioon 2,5 metrin minuuttivauhdilla.

Elleivät datajumboiksi kutsuttujen koneiden etulyhdyt valaisisi tilaa, olisi siellä pilkkopimeää. Työmiehillä on kypärissään lamput ja vierailijoille annetaan suuret akkuvalaisimet. Louhintaluokan pohja on peittynyt porauksesta syntyneeseen hienoon kiviainekseen, joka on kostunut ja muistuttaa vetelää laastia.

Ireneksi nimetyn koneen hytissä istuva kuljettaja esittelee tietokonenäyttöä tunneliprofiilia eli kaaviota, joka kuvaa louhittavan tunnelin kokoa ja muotoa. Sitten hän näyttää lukemia, jotka kertovat porattavan kallioaineksen koostumuksen.

"Kone ikään kuin haistelee kallioainesta. Jos vastaan tulee kohtia, jotka ovat rikkonaisia, teemme alueelle vahvistuspulttauksia ja ruis-kubetonointia. Työmiehet ovat oppineet erottamaan silmämääräisestikin lohkarit, jotka ovat löyhässä ja saattavat pudota. Vain muutama kerran näiden 20 vuoden aikana on ollut läheltä piti -tilanteita eikä mitään vakavampaa ole onneksi sattunut", kertoo urakoitsijayhtiö Lemconin porari Hannu Kuivalainen.

Louhintatöitä tehdään kahdessa vuorossa aamukuudesta iltakymmeneen. Työntekijät käyvät maan pinnalla pääasiassa matkalla taukotilaan ja räjäytysten sekä niitä seuraavien tuuletusten aikana.

"Täällä on erilaisissa töissä on noin 30 miestä. Koko pääkaupungin alueella on louhintahommissa 100–200 työntekijää. Kun saamme nämä tilat louhituksi ensi elokuuhun mennessä,

Kuvat Jukka Uotila

sä, jatkavat töitä rakennus- ja putkimiehet. Se täällä kallion sisässä on mukavaa, että työporukka on huumorintajuista ja lämpötila on sama 10 astetta, oli ulkona pakkanen tai helle”, kertoo rakennustöitä valvova rakennusmestari **Esa Kuikka** Helsingin Energiasta.

Hän kertoo, että lämpöpumppulaitoksen tieltä louhitaan päivässä jopa 800 kuutiometriä kalliota ja koko louhintamääräksi tulee 60 000 kuutiometriä. Valmiisiin tiloihin asennetaan muun muassa kuusi junaveturin koista pumppua.

Ekologinen lämpöpumppulaitos

Katri Valan puiston alle rakennettava lämpöpumppulaitos tulee olemaan lajissaan yksi maailman suurimpia.

”Tämä lämpöpumppulaitos on myös erittäin ekologinen, sillä se hyödyntää ilmaista energiaa eli ottaa talteen puhdistetun jäteveden lämpöä veden paluumatkalla mereen. Kesäaikana pumppuja käytetään kaukojäähdytykseen”, kertoo kiinteistöviraston suunnitelmien osalta louhintaa valvova toimistopäällikkö **Pekka Holopainen**. Hän myös laatii kiinteistöviraston geoteknisellä osastolla tunneleiden ja muiden maanalaisen tilojen suunnitelmia.

Urakoitsijayhtiö Lemconin vuorotyönjohtaja **Simo Peltola** muistuttaa, että jo rakennusvaiheessa huomioidaan ympäristöä. ”Koneet käytävät ympäristössä hajoavaa bioöljyä. Yritämme minimoida lähistön asukkaille louhinnasta ja räjäytyksistä tulevat haitat. Emme työskentele yöllä ja pysymme tärinälle asetetu-

sa tiukoissa raja-arvoissa. Lähialueen taloissa on ollut niin kutsuttu alkukatselmus ja louhinnan loputtua tehdään vielä jälkikatselmus rakennevaurioiden varalta. Hankkeesta on järjestetty myös tiedotustilaisuuksia.”

Helsingin louhintatyömaat ovat herättäneet kiinnostusta maailmalla ja vierailutiedustelua sataakin alan ammattilaisille, kuten Pekka Holopaiselle.

”Helsinki on kiistatta maailman johtavia kallioliitojen hyödyntäjiä. Nykyisin saamme paljon yhteydenottoja myös tämän uuden lämpöpumppulaitoksen käyttämään kaukojäähdytyksen tiimoilta. Olemmekin koonneet aiheesta tietoa Helsingin Energian nettisivuille. Käyttämäämme rakennustekniikkaakin kehitetään. Sen huippulaadusta kertoo tässä tapauksessa jo se, että voimme louhia keskellä asutusta eli juuri siellä, missä lämmön tarvitsijatkin ovat.”

Tekeillä maanalainen osayleiskaava

Helsingissä on tekeillä maanalainen osayleiskaava. Sitä vastoin jo parikymmentä vuotta on ylläpidetty koko kaupungin kattavaa ja ajallisesti kauas ulottuvaa maanalaisen toimintojen tilavarauksuunnitelmaa. Siihen on koottu kaikki julkishallinnon jo olemassa olevat sekä suunnitellut maanalaiset tilat. Tilavarauksuunnitelmasta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto. Maanalaiseen rakentamiseen tarvitaan toki myös asemakaava, rakennusluvat sekä muut luvat samaan tapaan kuin maanpäälisiin kohteisiin.

”Koska keskusta on täyteen rakennettu ja rakennusten korkeus on haluttu pitää matalana, on ainoa mahdollisuus rakentaa maan alle. Esimerkiksi Ruoholahdesta Senaatintorin tuntumaan asti ulottuvan huoltotunnelin louhiminen on tarkoitus aloittaa ensi kesänä. Samaan suunnitelmaan kuuluu uuden pysäköintilaitoksen rakentaminen Mannerheimintien alle ja Forumin luolan laajentaminen”, kertoo insinööri **Seija Narvi** kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Työnä 750 000 ihmisen jätevedet

Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla työskentelee henkilökuntaa ympäri vuorokauden. Puhdistamon alueen kallioon on louhittu 14 hehtaarin kokoiset luolastot. Niissä on muun muassa valtavat altaat, joissa puhdistetaan aste asteelta 750 000 ihmisen jätevedet. Työntekijät liikkuvat maan alla polkupyörillä, sillä etäisyydet voivat olla pitkiäkin – myös maan tai meren pinnalta lasketuna. Esimerkiksi niin kutsuttu tulopumppaamo on 22 metriä merenpinnan alapuolella.

Ihan hajuttomaksi ei tätä maanalaista luolastoa voi luonnehtia – ei edes nyt, kun ilmastusallas on tyhjenetty huoltotöitä varten. Täynnä ollessaan altaassa olisi 12 metriä jätevetä. Nyt altaan pohjalta pilkkottavat ilmastinputket, joiden kalvojen kuntoa tarkastaa koneasentaja **Ari-Pekka Kokko**. Matkatessaan hissillä ylös allastasanteelle hän kulkee yhtä pitkän matkan kuin kolmikierroksisen kerrostalon pihalta katolle.

”Vesi viipyy altaissa 7,5 tuntia ja siirtyy sitten seuraavaan vaiheeseen. Nämä altaat ve-

Koneasentaja Ari-Pekka Kokko (oik.) on tullut huoltamaan Viikinmäen jätevedenpuhdistamon 12-metriä syvän tyhjenetyn altaan laitteita. Etumies Kari Luomala työskentelee valvomossa.

tävät 11 500 kuutiota jätevettä. Tässä työssä ei pääse pitkästymään, sillä erilaisia huollettavia laitteita on paljon. Puhdistamomme on maailman huipputasoa”, kertoo Kokko.

Läheisessä valvomossa työskentelevä etumies **Kari Luomala** tarkkailee muun muassa jäteveden kiintoainepitoisuutta ja säättää tarvittaessa veden happimäärää. Hän on nähnyt työajallaan – myös silloin, kun Helsingissä oli vielä maanpäällisiä jätevesialtaita – mitä ihmeellisimpiä asioita.

”Vedessä saattaa lillua joulukuusia, leluja, autonrenkaita ja sukkahousuja. Ihmiset eivät tunnu tajuavan, että vessanpönttö on tarkoitettu vain tarpeille ja vessapaperille. Annan noottia esimerkiksi niille, jotka heittävät vanupuikkoja pönttöön. Puikot tukkivat täällä pumppuja ja sihtejä, ja näkyyhän noita olevan altaan seinämässä kiinni nytkin. Helsingin Vedellä on nettisivuillaan Pönttö-kilpailu, joka jokaisen kannattaisi käydä tekemässä”, Luomala kertoo.

Jäteveden kulkua haittaavia tukoksia poistavat myös Helsingin Veden palkkalistoilla olevat viemärisukeltajat. He kulkevat viemäreissä ajoittain hengenvaarallisissakin olosuhteissa. ”Ja heitänkin työllistä äivan turhaan ihmisten ajattelemattomuus”, toteaa Luomala.

Tiina Kotka ■

Viikonloppu paremmaksi

Nuorisotalot ovat lisänneet viikonlopputoimintaansa vastatakseen paremmin nuorten toiveisiin. Silloin taloissa työskentelee henkilökunnan lisäksi vapaaehtoisia aikuisia ja nuoria.

Nuorisella on aina kavereita ja hyvä henki. Vaikka olisin koulun jälkeen väsynyt, piristyn täällä. Aikuistenkin kanssa on kiva jutella”, kertoo **Miret Vastapuu**, 15, Koskelan nuorisotalolla.

Hän on tullut kahvioon töihin ystäviensä **Bettina Kannisen** ja **Milja Härkösen** kanssa, niin kuin useana muunakin perjantaina. Myös tyttöjen äidit ovat nuorisotalon vapaaehtoisia työntekijöitä. He ovat saaneet muutaman illan mittaisen koulutuksen työhön. Kyse on Parempi viikonloppu -hankkeesta, jolla haetaan vapaaehtoisia nuorisotaloihin.

”Lähdin vapaaehtoiseksi, koska pidän tällaista työtä tärkeänä. Nyt myös tiedän missä ja kenен kanssa lapseni aikaansa viettävät. Suhdautun täällä kaikkiin nuoriin samalla tavalla. Minut on kai hyväksytty, koska nuorisotalolta tutut naamat moikkaavat kadulla. Yhden äidinkin kanssa olen ystäväystynyt. Pidän vapaaehtoisten koulutuksesta, koska se antoi hyödyllistä tietoa nuorten kehityksestä”, toteaa Bettinan äiti **Rita Ljungqvist**.

Koskelan nuorisotalo pitää oviaan auki joka toinen perjantai kello 18–23. Yökahvilassa käy jopa satakin nuorta, kun arki-iltaisina kävijöitä on 25–30.

”Jos yökahvila olisi auki joka viikko, sitä ei varmaan odotettaisi yhtä paljon kuin nyt. Joka toinen kerta meillä on ohjelmaa ja muulloin vain oleillaan. Olemme pitäneet diskoja ja taidokurssin kävi esiintymässä. Ehkä suosituin on ollut karaoke. Silloin Bettinaa ei näy kahviossa”, Miret ja Milja virnuilevat ystäväilleen.

Sata kävijää illassa

Nuorisotalon yläkerrassa pelataan biljardia ja tietokonepelejä, alakerrassa on löhöilysohvia ja monenlaisia pelejä. Alakerran salissa soi musiikki.

”On tärkeää, että nuorille on tarjolla päihteetöntä toimintaa viikonloppuisin. Olemme tavoittaneet nyt sellaisiakin nuoria, joita emme näe viikolla. Meillä on parisenkymmentä aikuista ja nuorta vapaaehtoisia. He ovat tarpeen, koska henkilökuntaa ei ole riittävästi pitämään paikkaa auki viikonloppuisin. Palkitsemme työn pari kertaa vuodessa järjestettävällä retkellä, esimerkiksi matkalla Tampereelle teatteriin ja Särkänniemeen”, kertoo nuorisohjaaja **Eki Laukkanen** ja jatkaa:

”Teemme yhteistyötä myös alueen järjestöjen ja seurojen kanssa. Esimerkiksi Koskela-seura maksoi vapaaehtoisille aikuisille ensiapukurssin ja Käpylä-klubilta tulee aina joku paikalle yökahvilaan.”

Kotiin viimeistään kello 23

Parempi viikonloppu -toiminta on suunnattu 13–17-vuotiaille. Nuorisotalojen ovia pidetään viikonloppuiltoina eri puolilla kaupunkia auki yleensä kello 18–23.

”Silloin julkiset liikennevälineet kulkevat vielä. Monet talot lähettävät nuorimmat kävijät kotiin jo kymmeneltä tai yhdeksältä. Nuorisotaloja on alettu pitää auki viikonloppuisin vastuksena nuorten, aikuisten sekä kaupunginvaltuutettujen toiveisiin. Helsinki on jaettu alueittain 13 nuorisotyöyksikköön. Niistä jokaisessa pitäisi olla avoinna viikonloppuisin vähintään yksi nuorisotalo ja ensi vuonna vielä useampi”,

toteaa nuorisosihteeri **Kirsi Kostiainen** nuorisosiainkeskuksesta. Hän on Parempi viikonloppu -hankkeen koordinaattori.

Kostiaisen mukaan nuoria on pyydetty vapaaehtoisiksi, jotta he pääsevät itse suunnittelemaan nuorisotalojen ohjelmaa ja saavat siitä siten mieleistään. Samalla heille kertyy tuottaja- ja apuohjaajakokemusta. Aikuisia on mukana, jotta taloihin saadaan riittävästi täysikäisiä valvojiksi ja aikuisen malliksi.

”Murrosikäisen on usein helpompi puhua asioistaan jollekin toiselle aikuiselle kuin omalle vanhemmalle. Täytyy muistaa, että murrosikäisen kehitykseen kuuluu vanhemmista irtottautuminen ja sosiaalisen piirin laajentaminen. Suurin osa mukana olevista aikuisista on nuorten vanhempia, mutta on joukossa alan opiskelijoita ja muuten vain vapaaehtoistyöhön haluavia.”

Kostiainen toivoo, että vapaaehtoiseksi lähtemisen kynnyks on matala – ellei jopa olematon.

”Jokainen maalaisjärkeä käyttävä aikuinen selviää kysymyksistä, joita tulee vastaan nuorisotalolla, varsinkin kun tukena illoissa on aina

Antti Ilonen on tullut ostamaan sämpylän kahviosta Bettina Kanniselta (vas.) ja Milja Härköselä.

Rita Ljungqvist on yksi vapaaehtoistyötä tekevästä vanhemmista.

alan asiantuntijat eli nuorisotyöntekijät. Lyhyt koulutusjakso on ikään kuin katsaus kaikkien nuoriin liittyvään, kuten heidän toimintatapoihinsa ja kehitykseensä. Nuorten koulutuksessa puolestaan keskitytään esimerkiksi ohjelman suunnitteluun.”

Aikuisten vapaaehtoisten koulutus kestää 12 tuntia, johon sisältyy 5–6 tunnin mittainen harjoittelu nuorisotalossa. 15–17-vuotiaille ohjelmavastaaville on 12–16 tuntia kestävä koulutus. Vapaaehtoistoiminnasta ja koulutuksesta annetaan todistus.

Aikuisten seuraavat koulutusjaksot ovat ensi vuoden alussa viikonloppuna 29.–30.1. kello 12–18 ja vaihtoehtoisesti neljänä tiistaina

Jenny Hovisilta (vas.) ja Marika Ahokas tykkäävät pelata biljardia.

1.–22.3. kello 18–21. Apuohjaajiksi haluaville 15–17-vuotiaille on koulutusta 3.–5.1. kello 11–17. Nuorten tuottajien kurssit pidetään 23.–28.2. ja 1.–2.4.

Tiina Kotka ■

• Lisätiedot ja ilmoittautumiset aikuisten koulutukseen numerosta 310 89017 tai 041-5121725 ja sähköpostiosoitteeseen kirsi.kostiainen@nk.hel.fi. Nuorten koulutuksesta antaa tietoja Pirjo Mattila, puh. 041-5121745.

• Lisätietoja Parempi viikonloppu -hankkeesta saat netistä osoitteesta <http://nk.hel.fi/viikonloppu> ja nuorisosiainkeskuksen toiminnasta <http://nk.hel.fi> -osoitteesta.

Arska sydämässämme

Runoilija **Arvo Turtiainen**, Stadin Arska, kirjoitti itsensä helsinkiläisten sydämiin etenkin Helsinki-aiheisella runokokoelmallaan *Minä paljasjalkainen* (Tammi 1962), josta on äskettäin ilmestynyt uusi, kuvitettu painos. Turtiaisen syntymästä tuli syyskuussa kuluneeksi 100 vuotta. Kymmenen vuotta kuolemansa jälkeen vuonna 1990 Stadin Arska sai muistomerkin Kallion kirjaston takaiseen puistoon.

Turtiaisen tavoin taiteilijaryhmä Kiilassa vaikuttaneen kuvanveistäjä **Raimo Utraisen** teoksen materiaalina on alumiinia ja haponkestävää terästä. Pelkistettyä ja ensisilmäyksellä ehkä kuivalta vaikuttavaa veistosta kannattaa kiertää eri suunnista ja eri valaistuksissa, jolloin paljastuu uusia puolia ja kätkeytyä mielleyhtymiä. Muistomerkki on monikerroksinen, yllätyksellinen ja uljas kohteensa tavoin.

Rita Ekelund ■

Kuva Pirjo Mänttinen

Sata vuotta ammattiopetusta

Helsingin palvelualojen oppilaitos juhlii 100-vuotista taivaltaan. Kuluneen vuoden aikana on tutustuttu vuosikymmenittäin vaatemaailman, ruokakulttuurin, kauneushanteiden sekä hiusalan muutoksen tuuliin.

Helsingin palvelualojen oppilaitoksen vaatetusosastolle on koottu näyttely, jossa eri aikakausien muoti puhuu omaa kieltään. Vitriineissä ja seinätaluuissa komeilevat vanhat kenkät, laukut ja lehtikuvat, samoin kuin isomummin pitsit ja käsin kirjaillut vaatekappaleet sulassa sovussa nykymuodin kanssa. Näyttely kertoo sekä alan että oppilaitoksen historiaa.

Osa ammattiopetuksen nykyisistä työtavoista saisi isoäidit ja -isät hämilleen. Siinä missä esimerkiksi vaatetusallalla aikoinaan hiottiin kädentaitoja, opiskellaan nyt suunnittelua, kaa-voitusta, mallin hallintaa ja napinläpien tekoa tietokoneohjelmien avulla. Tarkkuus ja monipuoliset taidot ovat silti edelleen ammattiopetuksen kulmakiviä.

”Oppilaitos panostaa myös kestävään kehitykseen. Meillä nuorista opetetaan vastuullisia kuluttajia, joiden omaan ja ammatilliseen arvomaailmaan kuuluvat taloudellisuutta sekä laatua kunnioittava asenne”, kertoo vaatetusalan koulutusvastaava **Sari Lehtonen**.

Oppimisen iloa

Modistiluokasta kuuluu iloinen puheensorina ja nauru. Luokassa tehdään käsityötä perinteisillä tekniikoilla, jotka ovat olleet käytössä jo 1500-luvulla. Tytöt loivat toistaan hurmaavampia juhlahattuja. Yksi niistä on leiskuvan vihreä fantasiapäähine, jonka sivulle laskeutuvassa harsossa kisailevat perhoset.

Heli Karhunen valmistaa itselleen tyylikästä mustaa samettipäähinettä oppilaitoksen juhliin. Hattu on banaanin muotoinen luomus, jota pienten mustien helmirivien lisäksi koristavat mustat ja ruskeat huovasta sekä nahasta sommitellut kukkasat.

Naapurihuoneessa osa modisteista istuu kahden kuuman sähkölevyn ääressä. Esillä on silkkitilkkuja ja erikoisen näköisiä työvälineitä, kukkarautoja. Rauta kuumennetaan ja sen pyöreällä päällä muovataan silkistä kukan terälehtiä.

Kierros oppilaitoksessa antaa kuvan monipuolisesta ja innostavasta opetuksesta. Yhdessä luokassa valmistetaan sovitussukkeja. Se on hetimitään rankkaakin työtä. Kun nuken runkoa muokataan, mallina ja työvälineenä on sananmukaisesti oma keho. Voi vain kuvitella miltä tuntuu seistä tuntikaupalla aloillaan kun päällä olevaan t-paitaan silitetään kerroksittain liimapaperia.

■ **Helsingin palvelualojen oppilaitoksella on juhluvuosi. Vaatetusalan koulutusvastaava Sari Lehtonen (kesk.) on saanut seurakseen juhla-asuisia opiskelijoita. Sivun alalaidan kuva on otettu Tyttöjen Ammattikoulussa 1920-luvulla.** ■

Toisessa luokassa ensimmäisen vuoden opiskelijat ompelivat tilaustyönä tyylikkää pitkiä mustia villahameita, jotka ovat osa kuoron esiintymisasua. Pukuompelija-ylioppilaiden stylistit puolestaan ovat ottaneet hoitaakseen oppilaitoksen 100-vuotisjuhla- viikon koko visuaalisen ilmeen. Valmistuttuaan he hallitsevat muun muassa ihmisen ulkoasun täydellisen muuttamisen. Niinpä työpaikka voi löytyä esimerkiksi esiintyvien taiteilijoiden stailaajana.

Juhluvuotta vietetään vaatetuspuolen lisäksi Roihuvuoren hotelli-, ravintola-, catering- ja elintarvikealan linjoilla sekä Pasilassa sijaitsevassa kauneushoitoalan koulutusyksikössä. Vuoden varrella jokainen opintolinja on järjestänyt useita tempauksia, jossa perinnepäivien aikana on maisteltu muun muassa herkkuja ja ihasteltu luomuksia eri aikakausilta.

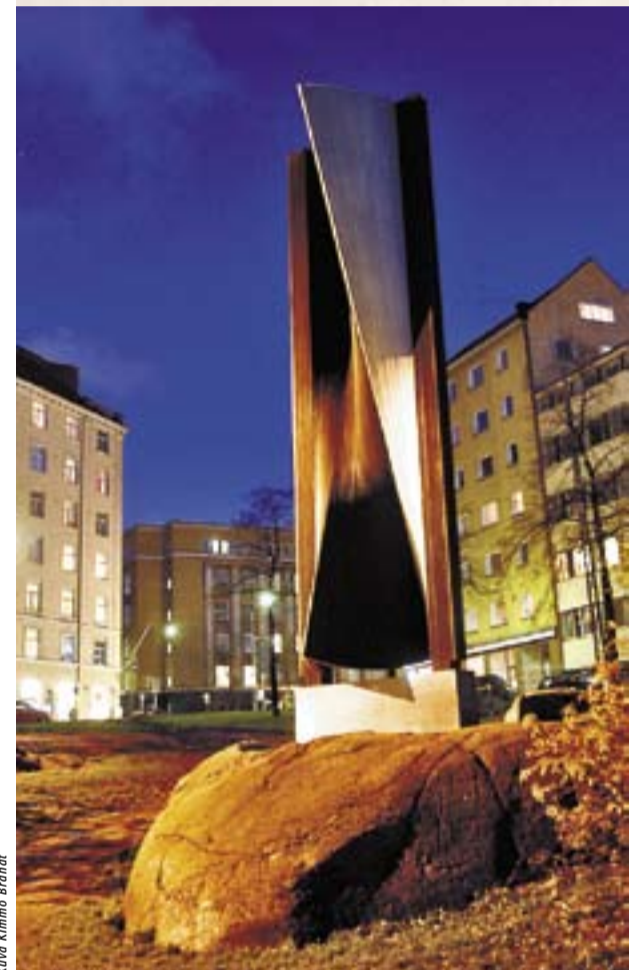
Leena Seitola ■

● Ruoan- ja vaatteidenvalmistuksen opetus aloitettiin Helsingin kaupungin valmistavassa tyttöjen ammattikoulussa Tallbergin talossa, City-käytävän varrella, vuonna 1904. Koulu muutti 1930-luvulla Kansakoulukadulle. Leipuri- ja Vaatturikoulu liitettiin kouluun 1970-luvulla. Koko oppilaitos muutti Roihuvuoreen uusiin tiloihin vuonna 1978.

● Hiusalan koulutus sai alkunsa Helsingissä vuonna 1917, kun Suomen Kähertäjäläiiton Helsingin osasto perusti Parturiammattikoulun. Se sai seuraajan 18 vuotta myöhemmin, kun Helsingin naiskampaamoyhdistys perusti Naiskampaamokoulun. Koulut siirtyivät Helsingin kaupungin omistukseen vuonna 1935, jolloin ne myös yhdistettiin. Oppilaitokseen perustettiin kosmetologin koulutuslinja vuonna 1966. Kauneushoitoalan koulutusyksikön toimitilat ovat Pasilassa.

Kuva Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto

Kuva Kimmo Brandt

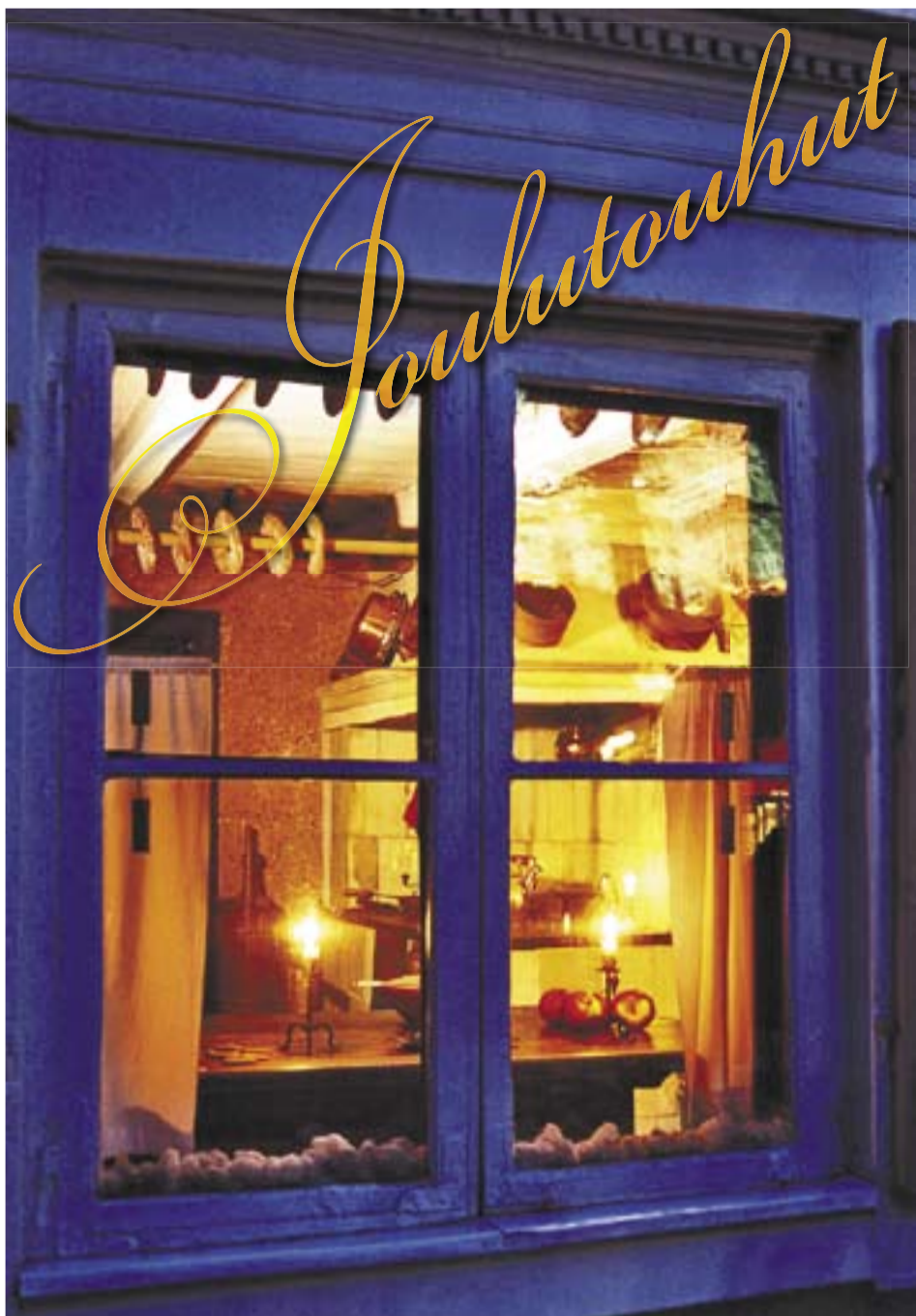
Helsinki

Graniittia meren aaltoavissa käsissä, näkinkenkiä, leviä juuriesi onkaloissa. Meri tyrkyttää sinua maalle, maa merelle, kalastajasi eivät puolusta sinua he ovat kuolleet, heidän tupansa, veneensä haudattuina rannoillasi, savun harmaiden kukkien alla. Soran, tiilen, sementin kylmissä kuiluissa.

Mutta yhä olet kaunis, kesäsi kauniit Auringon laskiessa rannoillasi. Kadut kukkuloilla, tornit, tehtaiden piiput, ihmiset kaduilla, toreilla, puistoissa. He hokevat sinusta: Helsinki, Helsinki! omanaan, nuo, ties mistä tulleet, missä syntyneet, tietämättä että sinua ei enää ole, ei vielä ole koska tuhouduit, paloit, katosit lapsuuteni auringonnousujen, auringonlaskujen liekkeihin, heidän ties mistä tulneiden, missä syntyneiden rynnäessä rakentamaan sinua

Olet tulossa, Helsinki taas tulossa lastesi ja lastesi lasten katoaviin uniin

Arvo Turtiainen: Runoja 1934–1968, Tammi 1974

Kuva kaupunginmuseon kuva-arkisto. Kynttilät tuikkivat Rautakammarin talossa.

Gardenian joulukuu

● **Risutyökurssi perheille 8.12. klo 17.30–19.30.** Kurssilla opetellaan kranssien ja pienten joulukoristeiden tekoa hortonomi Eija Keski-Korpelan johdolla. Kurssi sopii lapsille ja aikuisille. Kurssimaksu 5€/henkilö. Ennakkoilmoittautuminen p. 3478 400.

● **Talvetaikaa – talvileikkipäivä opettajille 11.12. klo 10–16.** Ympäristökasvatuksen talvikurssilla annetaan eväitä eri-ikäisten lasten leikkeihin sekä tehdään harjoitteita ja havainnointia luonnossa. Aiheina mm. lumen synty ja rakenne, draamallinen harjoite sekä tutkimus, kasvien talvehtiminen, silmut ja siementen salat, eläinten jäljet ja saalistus-/selviytymisleikit. Kurssin vetäjänä toimivat ympäristökasvattaja Erkki Makkonen ja biologi Dan Sävel. Kurssimaksu 30€. Ennakkoilmoittautuminen p. 3478 400.

● **Joulumarkkinat 12.12. klo 11–15.** Gardenian joulumarkkinoilla askarrellaan joulun teemaan liittyen. Myyntitorilta löytyy runsaasti lahjatavaroita, koristeita ja syötävää kotiin viettäväksi. Lapsille jouluaiheista askartelua kello 11–14. Trooppisessa puutarhassa on esillä maustepolku ja maustenäyttely.

Joulutähtipäivän kunniaksi 50 perhettä voi tehdä oman joulutähti-istutuksen. Kauppapuu-tarhaliitto tarjoaa materiaalit ja opastaa istutuksen teossa. Omat istutusastiat mukaan. Istutusajat ovat klo 11, 12, 13, 14 ja 14.30. (Kym-

menen ensimmäistä perhettä mahtuu mukaan/aika.) Joulumarkkinoille on vapaa pääsy.

● **Opastettu maustekierros trooppisessa puutarhassa** järjestetään **18.12. klo 13 ja 14.** Puutarhan moniin mausteisiin tutustutaan opastetulla kierroksella sisäänpääsymaksun hinnalla.

● **Joulukukkakurssi 20.12. klo 17.30–20.** Kurssilla tehdään jouluisia kukka-asetelmia kotiin tai lahjaksi. Kurssin vetäjänä on hortonomi Katja Uski. Kurssin hinta 5€/henkilö + materiaalmaksu. Ennakkoilmoittautuminen p. 3478 400.

● **Maustepolku 1.12.–6.1.** Maustepolulla tutustutaan mausteiden mystiikkaan. Kierroksella selvitetään missä maustesaaressa sijaitsevat, mitä sieltä on löytynyt ja kuullaan kuinka tutkimusmatkailijat liittyvät maustekauppaan sekä kuka on tuonut mausteet Eurooppaan. Maustepolkuun voi tutustua sisäänpääsymaksun hinnalla. Esillä on myös Pauligin maustenäyttely.

● Gardenia-Helsinki, Koetilantie 1, p. 3478 400. Lisätietoja www.gardenia-helsinki.fi -nettisivuilta. Trooppisen puutarhan aukioloajat ovat maanantaista torstaihin kello 10–18 sekä lauantaisin ja sunnuntaisin kello 10–17. Perjantaisin puutarha on suljettu. Sisäänpääsymaksut: 3,50/2/1,80 euroa. Lisäksi saatavilla on perhe-, ryhmä- ja vuosilippuja.

Joulumyyjäisiä

● **6.12. asti** perinteiset **Naisten joulumessut** Wanhassa Satamassa ovat avoinna klo 10–19. Myynnissä on kotimaisia käsitöitä, keramiikkaa, nahka- ja puutöitä sekä joulun herkkuja. Sisäänpääsymaksu 3/1 €. Osoite Pikku Satakatu 3–5.

● **6.12. asti** **Ornamon O-Gallerian joulutori** Design Forumissa tarjoaa korkeatasoista taidekäsitöitä ja designia taiteilijoiden itsensä myymänä. Myynnissä on keramiikkaa, lasia, puuta, tekstiilejä ja koruja. Ovet ovat avoinna la–su klo 11–18 ja ma 6.12. klo 11–16. Design Forumin uusi osoite on Erottajankatu 7.

● **7.–19.12. Tuomaan Markkinat.** Esplanadin puistoon pystytetyissä myyntikojuissa on tarjolla muun muassa käsitöitä, säilykkeitä ja leivonnaisia. Avoinna arkisin klo 11–18 ja viikonloppuisin klo 10–17.

● **10.–11.12.** Tuoksuva ja tunnelmallinen **joulubasaari** kansainvälisessä kulttuurikeskus Caisassa. Perjantaina klo 11–20 ja lauantaina 10–18. Basaarista löytyy pukinkonttiin kulttuurituotteita monista eri maista, eksotisia käsitöitä, käyttöesineitä ja taidetta maailman eri kolkilta. Molempina päivinä on myös joulun henkeen liittyvää ohjelmaa a. Caisan osoite on Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14.

● **11.12. klo 11–15** **Annalan joulutorilla** myydään muun muassa käsitöitä, kuivakukkia, leivonnaisia ja hilloja. Annalan huvilan osoite on Hämeentie 154.

● **13.–23.12. Vanhan joulumyyjäiset.** Vanhalla Ylioppilastalolla myydään käsityöläisten uniikkituotteita. Pöydät täyttyvät muun muassa keramiikasta, taotatöistä, tekstiileistä, kynttilöistä ja joulukoristeista.

Joulun tunnelmia Juhlaviikkojen talvikonserteissa

Helsingin juhlaviikot järjestää tämän vuoden joulukuussa ensimmäistä kertaa talvikonserttien sarjan. Mezzosopraano Anne Sofie von Otterin Home for Christmas -konsertti on Finlandia-talossa ja cembalisti Aapo Häkkisen soolokonsertti soi Tuomiokirkon kryptan tunnelmallisten tiiliholvien alla. Talvikonserteista viimeisessä siirrytään 1600-luvun italialaisen joulumusiikin maailmaan. Konsertissa Häkkinen johtaa Helsingin Barokkiorkesteriä, jonka solistina on tämän hetken tunnetuin barokkisopraano María Cristina Kiehr.

● **5.12. klo 19.30** Home for Christmas Finlandia-talossa. Liput 40–50/20€ Lippupisteestä. Anne Sofie von Otter, laulu, Anders Jacobson

ja Torbjörn Näsborn, viulu; Pär Näsborn, alttoviulu, Svante Henryson, sello; Bengt Forsberg, piano; Bengt Janson, harmonikka; Jan Bengtson, huilu; Anders Åstrand, lyömäsoittimet; Roger Tallroth, kitara.

● **11.12. klo 20.00** Aapo Häkkinen Tuomiokirkon kryptassa. Liput 15/10€ Lippupisteestä. Aapo Häkkinen, cembalo. J.S. Bach: Goldberg-muunnelmat.

● **16.12. klo 19.00** Helsingin Barokkiorkesteri Tuomiokirkossa. Liput: 20–25/10€. Lippupisteestä. Helsingin Barokkiorkesteri, Aapo Häkkinen, kapellimestari, María Cristina Kiehr, sopraano. Jouluaiheista italialaista musiikkia 1600-luvulta.

Jouluseimiä keskustassa

Keskustan alueella esitellään seimiperinnettä 6.1. asti. Tänä vuonna Rautatieaseman keskushallissa, Aleksanterinkadun, Keskuskadun ja Kluuvikadun liikkeiden ikkunoissa ja aulatiloihin on esillä toista kymmentä eri puolilta maailmaa saapunutta seimeä. Kaukaisimmat seimet on tuotu Kamerunista ja Perusta. Aleksanterinkadun Nordeassa on lisäksi jouluaiheinen ikoninäyttely. Helsingin jouluseimet -näyttelyyn liittyvät myös Tuomiokirkon Betlehemin seimi, Pyhän Henrikin katedraalin seimi sekä Uspenskin katedraalin ikoni.

Seurasaaren Joulupolku

Helsingin joulunajan tapahtumien suosikeihin kuuluu nyt yhdeksättä kertaa toteutettava joulupolku. Seurasaarella sunnuntaina 19.12. järjestettävässä tapahtumassa lapsiperheillä on tilaisuus kurkistaa sadun maailmaan ja tutustua vanhan ajan joulun viettoon.

Ilmaisesa juhlassa toteutuu joulun henki aidomilliaan. Joulupolun varrelta löytyy joulumusiikkia, lauluja ja leikkejä, sadunkerrontaa, askartelua, olkisokkeloa, tempurata ja eläinhahmoja, jotka jakavat piparkakkuja. Mukana on myös joulupukki muoreineen sekä lukuisa

määrä veikeitä tonttuja, jotka leikkivät lapsia. Seurasaari on koristeltu kuusiköynnöksin, olkkikoristein ja lyhdyin. Iltahämärässä on mukava tarkastella joulupolun ihmeitä oman taskulampan valossa.

Joulupolulle ovat tervetulleita kaikki joulun ystävät. Mukaan on hyvä ottaa joulumieltä ja lapsille omat puorolautaset ja -lusikat, sillä polulla tarjollaan lapsille ilmaista puuroa. Vieraat voivat tuoda saaren joulukuusiin itse tekemiään joulukoristeita, ja omia eväitä voi syödä nuotion loisteessa. Paikalle odotetaan edellisten vuosien pohjalta noin 20 000 ihmistä. Tarkan ohjelman tapahtumasta karttoineen saa Seurasaaren portilta. Tilaisuuteen kannattaa pukeutua lämpimästi.

Seurasaarentie on tapahtumapäivänä yksisuuntainen. Mahdollisimman monen perheen toivotaan saapuvan julkisilla liikennevälineillä. Liikennelaitos lisää bussin 24 vuoroja siten, että vuorot kulkevat 7 minuutin välein Erottajalta Seurasaaren portille.

Tapahtuma järjestetään vapaaehtoisvoimin ja sen suojelijana on valiokuntaneuvos **Pertti Arajarvi**.

Seurasaaren Joulupolku järjestetään sunnuntaina 19.12. kello 13–17. Lisätietoja www.joulupolku.net -osoitteesta.

Kuva Mika Lappalainen

Mahdollisuuksien areena

Kaupungin sydämessä on keidas, josta saa virvoitusta niin hiphop- pari kuin kurkkulaulun ystäväkin. 5-vuotisjuhliiaan viettävässä Kulttuuriareena Gloriassa nähdään vuosittain 3 000 esiintyjää ja 45 000 kävijää.

klubiksi. Saamme paljon demoja, koska järjestämme musiikkisuunnitain teemoitettuja klubeja. Usein joukko bändejä toteuttaa niitä itsekin”, kertoo Glorian tuottaja **Juha Oinonen**.

Gloria on tullut tunnetuksi vuosittaisen Ääni ja Vimma -bändikatselmuksen keskeisimpänä näyttämönä. Tänä vuonna Gloriana ovat tehneet valtakunnallisesti tutuksi myös TV2:n VoiceOut! -ohjelmat, joiden esiintyjäjoukkoon on mahtunut nimiä aina Steen1:stä Palefaceen.

”Tulevaisuudessa klubi-iltojamme voi seurata maailmanlaajuisesti, sillä suunnitteilla on nettilähetyksen aloittaminen virtuaali-Gloriassa osoitteessa www.globalstage.tv. Koelähetyksiä on ollut kymmenkunta”, kertoo Mönttinen.

Saliin 600 katsojaa

Kulttuuriareena Glorian saliin mahtuu istumaan pöytien ääreen yli 300 ihmistä ja ilman pöytiä sali vetää melkein tuplatan yleisöä. Toisessa kerroksessa on ravintola ja tilaa parille sadalle hengelle. Molempia kerroksia käytetään esimerkiksi levynjulkistamistilaisuuksissa: keikka on salissa ja yläkerta varataan levy-yhtiön vip-vieraille.

Monet ryhmät vuokraavat Glorian tapahtumiaan varten vuosittain. Esimerkiksi Blue Flamenco -tanssikoulu järjestää siellä tänäkin vuonna joulunäytöksensä.

■ **Gloriassa kuullaan paljon musiikkia. Tällä kertaa vauhdissa on C.K.Ian (vas.) ja Beats and Styles featuring Mr B.**

”Pidämme Gloriasta, koska sen tiloja voi muuntaa ja vuokra on kohtuullinen. Henkilökunta toteuttaa aina erikoisetkin ääni-, valaistus- ja sisustusratkaisut. Joulunäytökseemme luovat tunnelmaa ihmisten lisäksi valkoiset pöytäliinat ja kynttilät”, kertoo tanssinopettaja ja **Anja Loikala**.

Glorian uniikit sisätilat ovat saaneet kiitosta kävijöiltä. Vuonna 1928 valmistunut rakennus toimi aluksi elokuvateatterina ja sittemmin vierailuteatterina. ”Teimme ison remontin, mutta kunnioittaen museoviraston suojelomia sisärakenteita. Tila on upea ja tekniikka korkeatasoista. Kyllä tänne kehtaa maailmantähtiäkin pyytää”, kehaisee toiminnanjohtaja Mönttinen.

Gloriassa on vuosittain yli 200 tapahtumaa, 3 000 esiintyjää ja 45 000 kävijää. Kesäisin Gloria pitää oviaan kiinni jonkin aikaa, jotta tilaa saadaan remontoitua, tekniikkaa huollettua ja henkilökunta pääsee toteuttamaan ulkoilmatapahtumia ja lomailemaan. Gloria myös vuokraa kalustoaan.

”Ulko- ja sisätilat voi nähdä esimerkiksi kaupunginosatapahtumissa, sillä vuokraamme ulkolavaa sekä valo- ja ääni-

kalustoa”, kertoo toinen Glorian tuottajista, **Vesa Jaakola**.

Töitä ja estradi nuorille

Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus on pyörittänyt Gloriana vuoden 1999 alusta. Varsinaisia 5-vuotisjuhliiaan Gloria viettikin jo alkuvuodesta. Gloria eroaa muista nuorisosiainkeskuksen toimipisteistä siten, että se kerää huomattavan osan budjetistaan itse.

”Koko budjettia meidän ei tarvitse tienata, sillä teemme samalla kulttuurista nuorisotyötä osana nuorisosiainkeskuksen toimintaa. Tuemme nuorisokulttuuristen tapahtumien avulla mahdollisimman monet nuoret saavat äänensä kuuluviin ja taitonsa esille. Gloria halua olla ikkuna tulevaisuuteen”, kertovat tuottajat ja lisäävät: ”Järjestämme myös yhteiskunnallisia teematapahtumia ja -klubeja sekä hyväntekeväisyystilaisuuksia yhteistyössä erilaisien ryhmien ja yhteisöjen kanssa.”

9 vakituisen työntekijän lisäksi Gloriassa työskentelee vuosittain viitisenkymmentä työllistettyä, oppisopimusopiskelijaa ja työharjoittelijaa. ”Monet näyttävät tulleen Glorianaan oppiin oltauan täällä ensin katsojana tai esiintyjänä ja tykättyään paikasta. Itsekin viehdyin kulttuuriareenaan jo sen alkuaikoina”, kertoo hiljattain Glorian tiedottajana aloittanut **Katja Paavilainen**.

Tiina Kotka ■

● Kulttuuriareena Gloria, Pieni Roobertinkatu 12-14, nettisivut www.nuoriso.hel.fi/gloria, puh. 310 45800. Sähköposti gloria@nk.hel.fi.

Lähiajan ohjelmaa:

- Voice out! -televisiotalioinnit klo 16.30–19: 7.12. Cheek feat, Herrasmiesliiga; 13.12. Skandaali; 20.12. yllätysartisti ja 29.12. Rähinä. Kuvausilmoitustiedot Glorian nettisivuilla.
- 6.12. klo 20–01 itsenäisyyspäivän jamit. Vapaa pääsy.
- 8.12. klo 20 ”Suomi-rapin rääväsuu” EZKIMO. Liput 5,-, ei ikärajaa / parvi K-18.
- 11.12. klo 21–04 Club Säde: dj:t Proteus, Neon, Friik, Triton, Eliot Ness, Halo & guests. K-18. Liput 10,-.
- 15.12. klo 20–02 Elvis ry:n pikkujoulubileet, lavalla mm. Kaija Koo, Tommi Läntinen, Jarkko Martikainen (YUP), Pave Maijanen, Aija Puurinen, Jussu Pöyhönen (Suurlähettäjä), Mari Rantasila ja Heikki Salo. K-18, liput 15,-.
- 17.12. klo 19–04 Rave against drugs, K-16, klo 23 jälkeen K-18, liput 6,-.
- 18.12. klo 13, Fiesta de navidad, Tanssikoulu Blue Flamencon joulunäytös, ei ikärajaa, liput 12,-.

■ **Tuottaja Vesa Jaakola (vas.), tiedottaja Katja Paavilainen ja toiminnanjohtaja Pekka Mönttinen keuhvat Kulttuuriareena Glorian sisätilojen muunneltavuutta ja ainutlaatuisuutta.**

Tarkka taloudenpito jatkuu

Kaupungin talous on tasapainotumassa, mutta siitä huolimatta taloussuunnitelmakauden 2005–2007 talousnäkymät jatkuvat edelleen vaikeina. Vuonna 2003 toimintamenot saatiin kääntymään laskuun ja kaupungin talouden heikkeneminen pysähtyi. Uhkatekijöinä ovat edelleen sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon kustannuskehitys. Vuonna 2002 alkanut väestön väheneminen Helsingistä ja työttömyysasteen nousu muodostavat uhkatekijän kunnallisverotulojen kehitykselle. Ikärakenteen muutos lisää pitkällä aikavälillä hoivapalvelujen menoja ja työvoiman tarvetta.

Ensi vuonna kunnallisveroprosentti pysyy Helsingissä 17,5:ssä eivätkä kiinteistövero- ja liikennelaitoksen lippujen hinnat säilyvät ennallaan. Kaupungin lainakanta ei enää kasva. Lainanoton tarvetta on vähentänyt Helsingin Energian kerettyneistä ylijäämistä siirretyt pääomat vuosina 2003 ja 2004.

”Emme kuitenkaan voi jatkossa luoda talouden pysyvää pohjaa yhden liikelaitoksemme tulosten varaan. Jos näin tekisimme, olisimme kohta uuden talouskriisin edessä”, ylipormestari **Eva-Riitta Siitonen** korosti kaupunginvaltuuston käsitellessä kaupungin ensi vuoden talousarviota marraskuussa.

”Pahimman talouskriisin ohittaminen on ollut tärkeä etappi kaupungin taloudessa ja tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Mutta talousarvio on ensi vuonnakin tiukka eikä Helsingin tulopohjan paranemisesta ole nähtävissä merkittäviä muutoksia. Siksi hallintokunnissa on jatkettava toimintojen kriittistä tarkastelua säilyttämällä kuitenkin kaupunkilaisten palvelut hyvinä. Näillä edellytyksillä kaupungin talous on mahdollista saada tasapainoon ja jatkossa voimme kohdistaa voimavaroja osamisen kehittämiseen ja muun muassa väestön ikääntymisestä aiheutuviin palvelutarpeisiin. Talouden tasapainoon pääsemisen kannalta on keskeistä, ettei valtio uudistaessaan valtionosuusjärjestelmää vuodesta 2006 lukien aiheuta lisärasitteita kaupungille”, Siitonen painotti.

Kaupungin talouden notkahdettua rajusti valtion vuonna 2002 toteuttamien toimenpiteiden jälkeen on kaupungin hallintoa tarkasteltu suurennuslasin läpi. Terveys- ja sosiaalitoimen organisaatiouudistusten lisäksi jatketaan taloushallintopalvelujen keskittämistä ja toteutetaan henkilöstöpalvelujen keskittäminen ja kiinteistötoimessa tilakeskuksen toiminnan aloittaminen. Jatkossa selvitetään kaupungin logististen toimintojen ja rakentamispalveluiden organisointi sekä käynnistetään siivous- ja ruokahuoltopalvelujen kilpailuttamisen edellyttämät organisaatiomuutokset.

Haasteita sosiaali- ja terveystoimessa

Lasten määrä vähenee ja ikääntyvien ja vanhusten määrä kasvaa Helsingissä. Vastavasti päivähoitoon kysynnän arvioidaan vähentyvän ja vanhusten tarvitsemien sosiaali- ja terveyspalvelujen määrän kasvavan.

Suurkaupunkikehityksen kielteiset ilmiöt aiheuttavat palvelutarpeiden kasvua niin lasten kuin nuorten aikuistenkin kohdalla. Muun muassa moniongelmaisia perheitä, joiden sosiaaliset tukiverkot ovat puutteellisia, on Helsingissä suhteellisesti enemmän kuin muualla Suomessa. Myös maahanmuuttajataustaisten helsinkiläisten huomioiminen palvelujen järjestämisessä tuo omat haasteensa pääkaupungin palvelutuotannolle.

Vuoden 2005 käyttömenojen loppusumma sosiaali- ja terveystoimessa on 1,7 miljardia euroa eli noin 56 prosenttia kaupungin toimialakohtaisista menoista. Talousarvion valmistelussa määrärahoja on lisätty paitsi valtion budjetin mukaisesti lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukien korotukseen myös vammaisten lasten ja aikuisten palveluihin, lasten sijaishuol-

toon sekä vanhusten laitos- ja tehostetun palveluasumisen paikkojen hankintaan.

Sosiaali- ja terveystoimen yhteisenä ongelmana on pitkään ollut se, että asiakkaat eivät ole sijoittuneet hoitotarpeensa ja toimintakykynsä mukaisesti hoitopaikkoihin, mikä on asiakkaan kannalta hankalaa ja kaupungin kannalta epätaloudellista. Hoitoketjujen sujuvuuden parantamiseen on varattu erityinen määräraha. Kaupunki varautuu myös ensi vuoden maaliskuussa voimaan tulevan hoitotakuun aiheuttamiin menolisäyksiin niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoitossa.

Terveys- ja sosiaalitoimen palvelurakennetta ja palvelupisteitä kehitetään edelleen tavoitteena lähestyä asukaskohtaisissa kustannuksissa viiden suurimman kaupungin keskiarvoa silti heikentämättä palvelutasoa. Tähän tähtäävät myös tänä vuona toteutettu terveyskeskuksen (entisen terveystoimen) organisaatiouudistus ja ensi vuonna toteutettava sosiaalitoimen organisaation uudistaminen ns. elämäntapa- ja palvelumallin pohjalta.

Peruskoululaisten määrä laskee

Talousarvion toiseksi suurimman sektorin sivistys- ja henkilöstötoimen budjetti on 718 miljoonaa euroa, josta opetusviraston osuus on 57 prosenttia. Väestöennusteen mukaan peruskoulupalvelujen tarve kääntyy laskuun, joka voimistuu tämän vuosikymmenen lopulla. Vuonna 2010 Helsingissä arvioidaan olevan 7000 peruskouluikäistä vähemmän kuin vuonna 2003. Sen sijaan toisen asteen eli lukio- ja ammattiopetuksen tarpeen ennakoidaan kasvavan koko vuosikymmenen ajan.

Kiinteistökustannukset tulevat viemään nykyisellä kouluverkolla opetusviraston kokonaisuudesta suhteellisesti yhä suuremman osan. Siksi opetuksen resurssien turvaamisen edellytyksenä on koulu- ja oppilaitosverkon jatkuva tarkistaminen. Tavoitteeksi on asetettu, etteivät yksikkökustannukset nouse oppilasmäärän vähentyessä.

Opetusvirasto on koordinoinut myös koulu- ja iltaopetuksen aamu- ja iltaopetusta, joka on tarkoitettu pääasiassa ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille. Toimintaan arvioidaan ensi vuonna osallistuvan 62 prosenttia suomenkielisistä ja 80 prosenttia ruotsinkielisistä 7–8-vuotiaista kaupungin koulujen oppilaita. Iltaopetuksen järjestäminen ei ole kuntien velvollisuus, mutta Helsinki on halunnut näin tukea lapsiperheitä ja pienten koululaisten turvallisuutta.

Rita Ekelund ■

Piirroksia Arto Nyssönen

Laadusta kilpaillaan

Kaupunginkirjasto ja Paloheinän terveysasema palkittiin Kaupunginjohtajan laatupalkinto -kilpailussa tänä vuonna. Kaupungin oma laatupalkinto jaetaan tunnustuksena toiminnan ja tulosten laadun jatkuvasta parantamisesta. Kilpailun tavoitteena on nostaa esiin ja levittää hyviä käytäntöjä kaupungin sisällä sekä kannustaa kaupungin virastoja ja toimintayksiköitä järjestelmälliseen toimintonsa kehittämiseen.

Virastojen ja laitosten sarjassa ensimmäisen palkinnon saaja on Helsingin kaupunginkirjasto. Palkitsemisperustelujen mukaan sen toiminnan vahvuuksia ovat johtaminen, pitkäjänteinen kehittämistyö ja henkilöstön vahva sitoutuminen työhönsä ja työnsä kehittämiseen.

Kirjasto edelläkävijänä

Kirjasto on ollut kehittämistyössä edelläkävijä kaupungilla ja soveltanut kaupungin kehittämis- ja johtamisvälineitä laajasti ja monipuolisesti toiminnassaan. Strategioita on selkiytetty tasapainotettua mittaristoa hyödyntäen ja laatua on parannettu prosessin kehittämisen ja arviointitoiminnan kautta, perusteluissa todetaan.

Kirjastolla on hyvät kansalliset ja kansainväliset yhteydet. Tärkeimpien asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa pidetään säännöllisesti yhteistyökokouksia ja osallistutaan alan kehittämishankkeisiin. Yhteistyö pääkaupunkiseudulla on erittäin aktiivista, mikä on tuonut lisäarvoa sekä kirjastolle että asiakkaille.

Voittosumma on 68 000 euroa. Kaupunginkirjaston henkilöstömäärä on yli 500.

Viraston tai laitoksen toimintayksiköiden sarjassa ensimmäisen palkinnon saaja on Helsingin kaupungin terveyskeskus, Paloheinän terveysasema. Palkinto on 3 900 euroa. Toimintayksikössä työskentelee 26 henkilöä.

Hyviä toimintamalleja

Palkinto myönnettiin seuraavien perusteluin: Paloheinän terveysaseman laadun hallintaa on kehitetty järjestelmällisesti, toiminnan hallinta perustuu ISO 9001 laadunhallinta-järjestelmään. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan kaupungin ja terveyskeskuksen tekemien linjausten mukaisesti, jotka on viety käytännön tasolle tuloskorttia hyödyntäen. Yksikön hyviä toimintamalleja on levitetty myös sidosryhmille ja ulkoisille kumppaneille.

Johto toimii avoimesti, esimerkiksi on sitoutunut toiminnan kehittämiseen. Henkilöstöä kannustetaan monipuolisesti, ja se on sitoutunut toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Asiakkailta saatua palautetta, ulkopuolisten ja itse tehtyjen arviointien tuloksia käytetään toiminnan kehittämisen pohjana. Tulokset ovat hyviä vertailtaessa myös muihin yksiköihin.

Kaupunginjohtajan laatupalkinto -kilpailu järjestettiin nyt toisen kerran. Ensimmäinen kilpailu oli vuonna 2002. Tällä kertaa kilpailuun osallistui yhteensä 13 hakijaa, jotka kilpailivat kahdessa sarjassa. Molemissa sarjoissa jaettiin yksi palkinto, toiminnan kehittämiseen tarkoitettu rahasumma, jonka suuruus määräytyi yksikön henkilömäärän mukaan. ■ RE

Stadia eurooppalaiseen opintojen mitoitukseen

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia on ensimmäisten ammattikorkeakoulujen joukossa siirtymässä opintojen mitoituksessa opintoviikkojen sijasta eurooppalaisen ECTS-järjestelmän mukaisesti opintopisteisiin. Uusi mitoitustapa voidaan ottaa käyttöön heti vuoden 2005 alussa, jolloin se on lainsäädännöllisesti mahdollista.

Euroopan opetusministerit korostivat Bolognassa 1999 antamallaan julistuksella koulutuksen ja erityisesti korkeakoulutuksen tuottamaa osaamista. Tästä alkunsa saaneen ns. Bolognan prosessin tavoitteena on luoda yhtenäinen eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä. Euroopassa ollaankin siirtymässä yhtenäiseen opintojen mitoitukseen eli ECTS-järjestelmään (European Credit Transfer and Accumulation System).

Eurooppalainen korkeakoulutusalue merkitsee opiskelijalle mahdollisuutta joustavampaan liikkuvuuteen. Yhtenäinen korkeakoulutusjärjestelmä mahdollistaa myös

yhteisen laadunarvioinnin Tutkintotodistuksen kansainvälisen vertailtavuuden ansiosta työnantajat pystyvät helpommin arvioimaan eri maista tulevien hakijoiden osaamista.

Bolognan prosessin toteuttamiseksi Stadia on käynnistänyt laajan opetussuunnitelmien kehittämistyön, jossa opiskelijat ja työelämän edustajat ovat aktiivisesti mukana. Tavoitteena on selkiyttää opetussuunnitelmien rakennetta sekä arvioida ja tarkistaa opintojaksojen sisällöt vastaamaan nykypäivän ja tulevaisuuden osaamistarpeita.

Yksi keskeinen haaste on opintojen mitoitaminen niiden edellyttämän työmäärän mukaan. Stadiassa mitoituksen perustana käytetään opintosisältöjen ydinainesanalyysiä ja kuormittavuusarviointia. ECTS-järjestelmän mukaisesti yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen vaaditaan keskimäärin 1600 tuntia, joka vastaa 60 opintopistettä. Keskimääräisen ammattikorkeakoulututkinnon pituus oli ennen 160 opintoviikkoa, joka uuden eurooppalaisen mitoituksen mukaan on 240 opintopistettä.

Bolognan prosessin olennainen osa on myös kansainvälistä vertailtavuutta parantava tutkintotodistuksen liite (Diploma Supplement). Liite on annettu kaikille Stadiassa valmistuneille opiskelijoille automaattisesti ja maksutta jo kevästä 2004 alkaen. ■ RE

Saapasrenkejä, kärpäsloukkuja ja muita löytöjä

Monen museon yhteyteen on viime vuosina perustettu myyntitiskin sijaan museokauppa. Myymälät täydentävät museon palveluita ja välittävät samaa viestiä kuin itse museokin.

Kaupunginmuseon myymälä on Kauppatorin kupeessa Sofiankadulla. Kirkkaasti valaistun museokaupan ikkunaa somistavat vanhat valokuvat, kartat sekä laaja valikoima Helsinki-aiheisia kirjoja. Kaupan tuotevalikoiman perusta ovatkin Helsinki-aiheiset kirjat. Osa kirjoista on museon omia julkaisuja, mutta myymälästä löytyy myös muiden kustantamia mielenkiintoisia uutuuksia tai jäännöseriä.

Kirjojen lisäksi myymälässä on tarjolla lahjatavaroita, joista osa on kopioita museon kokoelmiin kuuluvista esineistä. Vitriinissä on esillä esimerkiksi muutama käsin tehty vanhan ajan puettu nukke. Käyttötavaroita edusta-

vat valurautaiset saapasrenki ja sillipannu sekä puhalletusta lasista tehdyt eriväriset viinakoirat, ilmapuntari ja kärpäsloukku. Museo-kaupanhoitaja Leila Ohvo kertoo tavaroiden taustoista ja antaa asiakaspalautteenakin tulleet käyttökelpoiset vihjeet. Esimerkiksi kärpäsloukku toimii kuulemma tehokkaasti kun syötiksi kaataa omenasiideriä. Mainioita lahjaesineitä on hyllyillä muitakin. Yksi arvolahjoista on ylioppilaan juhla-asun koristeeksi tarkoitettun lyyran alkuperäistä hiukan pienempi kopio 1860-luvulta.

Nostalgisia Helsinki-kuvia voi katsella paitsi kirjojen sivuilta myös View-Master-kuvakiekoilta. Vanhat kartat, julisteet ja postikortit kertovat nekin Helsingin historiaa. Kaupan pienet lahjatavarat – raitiovaunun pienoismallit, pe-

Kaupunginmuseon myymälä on erikoistunut Helsinki-aiheisiin kirjoihin. Niiden ohella museokaupanhoitaja Leila Ohvo pitää huolta lahjaesineistä ja kertoo vaikka mikä houbutin toimii kärpäsloukussa.

likortit, puuvartiset kynän jatkovarret, vanhan ajan salmiakit ja siirappinekut – ovat osa helsinkiläisten menneisyyttä nekin. Hauska pikkulahja on minikokoinen Lumilinnojen ja lumirakennelmien rakennusoppi varttuneille lapsille. Suomenkielistä painosta suosittelaa 25–50-vuotiaille.

Tarinoiden aarrearkku

Kaupunginmuseon julkaisut ovat historiasta kiinnostuneen aareita. Narinkka-sarjassa on vuosien varrella kerrottu lukuisia tarinoita eri yhteiskuntaluokkien elämästä, merkittäviä tapahtumista kaupungissa, eri aikakausien tyyleistä ja jopa ruokakulttuuristakin. Esimerkiksi vuoden 1995 Narinkassa kuvataan Helsinkiä 1700-luvulla. Kirjassa käsitellään muun muassa tuon ajan kaupunginhallintoa, rikollisia ja kerrotaan uuden ylellisyystarvikkeen, taskukellon, rantautumisesta Suomeen. Sama kirja valaisee kauppias Johan Sederholminkin tarinaa otsikolla ”Kaksi vaimoa ja kaksitoista lasta”.

Kaupunginmuseo hankkii Helsinki-aiheisia kirjoja myös pienkustantamoilta ja toimii itsekin kustantajana silloin kun kirjan aihe on paikallisen kulttuurihistorian kannalta tärkeä, mutta ei kiinnosta muita kustantajia. Lähiviikoina ilmestyy esimerkiksi museon kustantama Helsingin ostoskeskuksien kohtaloa tutkiskeleva ”Lähiön sydän”.

Kaupunginmuseon myymälässä on juuri alkanut alennusmyynti. Monia museon julkaisuista saa nyt jopa puoleen hintaan. Niitä ovat muun muassa kaikki Narinkka-sarjaan kuuluvat kirjat vuosilta 1994–1998 tai ”Kaupungin leijonasydän” -kirja, joka kuvaa myös kaupungintalon vaiheita. Alennushintaisten kirjojen joukossa on lapsille kirjoitettu ”Tiikerinmetsästäjän koti ja muita tarinoita” sekä vastikään päättyntä Kehon muisti -näyttelyä varten tehty näyttelyluettelo, joka kertoo hauskoja tarinoita neuvostoliittolaisista alusvaatteista ja niiden käyttäjistä.

Vasta viimeisen vuosikymmenen aikana on museoiden yhteyteen alettu perustaa oikeita, tarjonnaltaan harkittuja museomyymälöitä. Tarjonta on vieläkin vaihtelevaa ja epätasaista, mutta työtä tilanteen parantamiseksi tekee muun muassa Museoliitto, joka kokoaa museokauppojen ihmisiä yhteisiin valtakunnallisiin tapaamisiin vuosittain. Monipuolisten valikoimien aikaansaamiseksi työtä tehdään myös museokohtaisesti.

Yhteistä pienille museomyymälöille asiakkaan kannalta on se, että niissä on mukava tunnelma ja suppeistakin valikoimista voi tehdä melkoisia löytöjä.

Leena Seitola ■

- Helsingin kaupunginmuseon myymälä, Sofiankatu 4, avoinna ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17, lisätietoja www.helsinginkaupunginmuseo.fi.
- Amos Andersonin museomyymälä, Yrjönkatu 27, avoinna ma–pe klo 10–18, la–su klo 11–17.
- Ateneumin taidemuseon Kirjakauppa Taide, Kaironkatu 2, avoinna ti & pe klo 9–18, ke–to klo 9–20, la–su klo 11–17.
- Designmuseon shop, Korkeavuorenkatu 23, avoinna ti klo 11–20, ke–su klo 11–18.
- Kansallismuseon museokauppa, Mannerheimintie 34, avoinna ti–ke klo 11–20, to–su klo 11–18.
- Kiasma-kauppa, Mannerheiminaukio 2, avoinna ti klo 9–17, ke–su klo 10–19.
- Tennispalatsin museokauppa MU-MU, Salomonkatu 15, avoinna ti–su klo 12–19.
- Postimuseon museokauppa, Asema-aukio 5, avoinna ma–pe klo 9–18, la–su klo 11–16.

Kuvat DanceAction 2003

Tanssijat tulevat taas

Nuorten tanssitapahtuma DanceActionin pidetään 22.–23. tammikuuta Kulttuuritalolla. Luvassa on vauhdikkaita disco-, show- ja hip hop -esityksiä. Mukana kilpailemaan ehtii vielä ilmoittautua, sillä viimeinen ilmoittautumispäivä on 10. joulukuuta.

Uutta tämänvuotisessa DanceActionissa on jo perjantaina 21. tammikuuta järjestettävät workshopit, joissa opetellaan muun muassa DanceAction 05 -tanssireografia ja virittäydytään tunnelmaan ammattitanssijoiden johdolla.

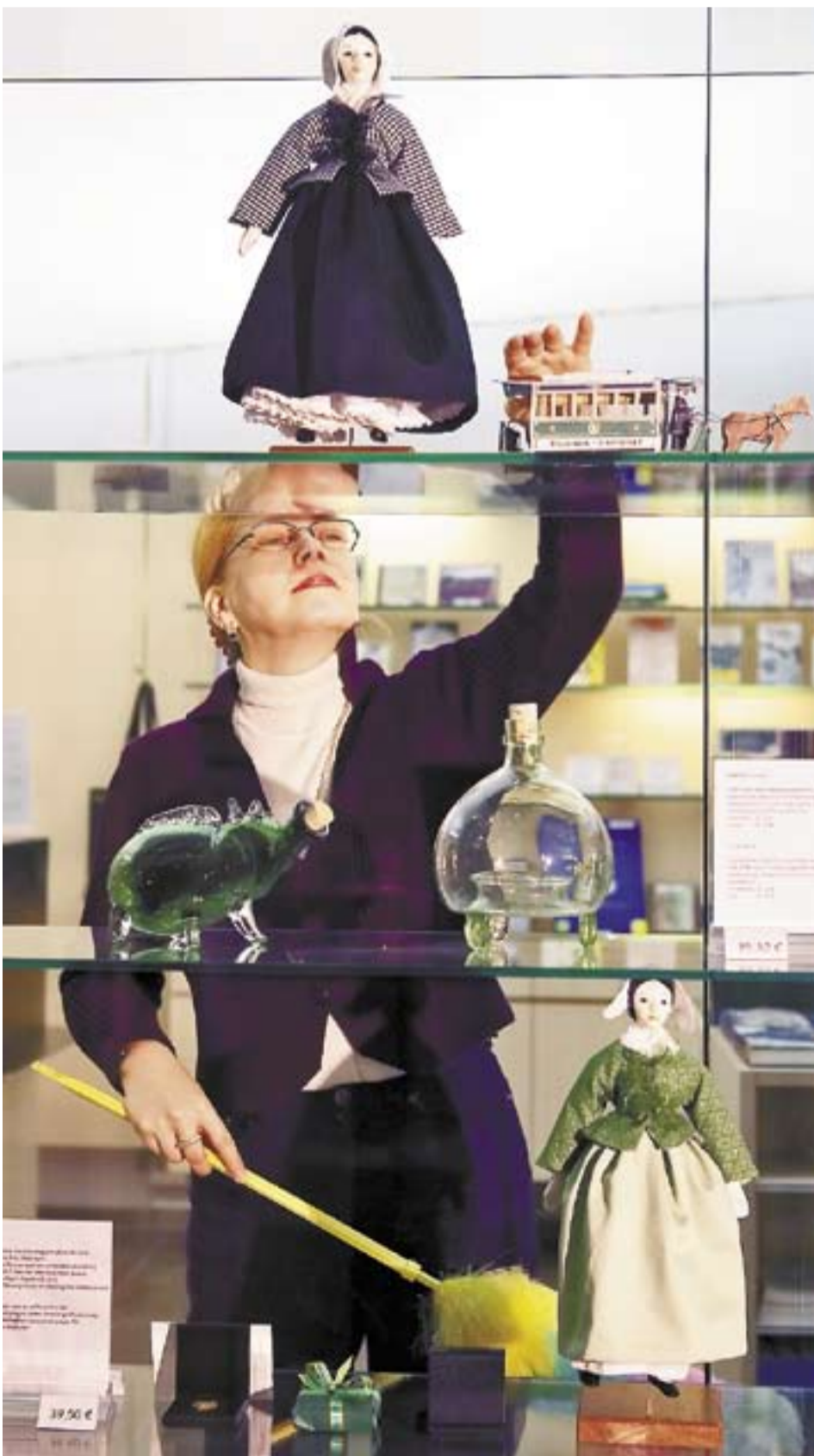
Vuosittain järjestettävä lähes 600 tanssijaa ja tuhansia katsojia keräävä tanssitapahtuma on yksi pääkaupunkiseudun vetovoimaisimmista nuorisotapahtumista. DanceActionin toteuttaa Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus yhdessä Espoon ja Vantaan nuorisotoimien kanssa. Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumislomake löytyvät osoitteesta www.nuoriso.hel.fi/danceaction.

Videokilpailu rasismista

Tänäkin vuonna nuoret voivat kertoa ajatuksiaan rasismista osallistumalla Samaa maata -videokilpailuun. Sen järjestävät rasisminvastaista työtä tekevät järjestöt ja Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus maaliskuussa vietettävän YK:n rasismin vastaisen päivän kunniaksi.

Kilpailun tavoitteena on haastaa suuri joukko suomalaisia nuoria havainnoimaan rasismin ilmenemismuotoja elinympäristössään ja koostamaan ajatuksensa, kokemuksensa ja oivalluksensa alle 5 minuutin mittaiseksi videoelokuvaiksi.

Kilpailuaika päättyy 21.2.2005. Kilpailun voittajat julkistetaan ja parhaat työt esitetään maaliskuussa Musicians Against Racism -konsertin yhteydessä Kulttuuriareena Gloriassa (Pieni Roobertinkatu 12). Voittajat valitsee raati, johon on koottu median ja rasisminvastaisen työn ammattilaisia. Pääpalkintona on digitaalinen videokamera. Lisätietoja kilpailusta löytyy nettiosoitteesta <http://fym.hattu.net/>.

Kuva Mari Hahlari, Rhinoceros Oy

Kokkonen otti ohjat

”Helsingin terveys- ja sosiaalitoimessa on resursseja enemmän kuin koskaan. Meillä on osaava henkilökunta ja erinomaisen hyvin toimivia yksiköitä. Asiakaspalaute on pääosin hyvää”, apulaiskaupunginjohtaja Paula Kokkonen toteaa.

Elokuussa sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajana aloittanut Paula Kokkonen vastaa toimialasta, jolla työskentelee noin 20 000 työntekijää ja jonka budjetti kattaa yli puolet kaupungin menoista.

”Olen taustaltani juristi, joka on uhrannut elämänsä lääketieteelle”, varatuomari Kokkonen kuvaa pilke silmässä pitkää työuraansa muun muassa lääkintöhallituksen ja terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen ylijohtajana.

Helsingin kaupungin asiat ja laajempi yhteiskunnallinen vaikuttaminen Kokkoselle ovat tulleet tutuiksi lukuisissa kotimaisissa ja kansainvälisissä luottamustoimissa, muun muassa Kokkonen kansanedustajana vuosina 1995–2003 ja kahdeksan vuoden aikana Helsingin kaupunginvaltuutettuna.

Mainettaan parempi

Kokkonen ei allekirjoita julkisuudessa vellovaa kuvaa, jonka mukaan Helsingin terveydenhoito olisi täysin rempallaan ja sosiaalitoimi lähes säästetty hengiltä. Hän pahoittelee muutenkin lujilla olevan henkilökunnan kokemaa lisäpainetta alinomaisesta kielteisestä julkisuudesta.

”Todellisuudessa Helsingin resurssit ovat isot kaikilla mittareilla mitattuna. Monissa yksiköissä tehdään aivan uraauurtavaa, hienoa työtä. Meillä kokeillaan ja kehitetään kansainvälisestikin merkittävien tavoin hoito- ja työtapoja, esimerkkeinä tästä vaikkapa Kustaankartanon vanhustenkeskus ja Suursuon sairaala.”

Pulmien ja pullonkaulojen käsittelyyn Kokkonen peräänkuuluttaa suurempaa joustavuutta monella tasolla. Yhtä viisasten kiveä ei löydy. Kokkonen mainitsee, ettei esimerkiksi keikkalääkäreiden käytön salliminen ratkaissut tiettyjen alueiden lääkäripulaa.

”Uusia näkökulmia kaivataan ja niitä tuovat muun muassa meneillään olevat virastojen organisaatiomuutokset. Suurpiirijonon lakkauttaminen terveydenhuollosta tänä vuonna ja ensi vuonna sosiaalitoimessa tuo tehokkuutta ja lisää asukkaiden tasa-arvoa, kun suurpiirien välinen resurssikiipailu loppuu. Meidän pitää tarkastella Helsingin eri alueita, jotka poikkeavat tarpeiltaan toisistaan. Sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöön vaikuttavat voimakkaasti sellaiset tekijät kuin vanhusten määrä alueella, tai työttömien ja maahanmuuttajien osuus väestöstä.”

Kokkonen näkee, että eri puolilla kaupunkia voisi olla erityyppisiä päivystyspisteitä. Hän luottaisi myös enemmän ihmisten kykyyn tehdä omia valintoja.

”Terveyspalvelujen neuvontanumeroon 10023 voisi yhdistää ajanvarausjärjestelmän, jossa potilas saisi halutessaan ajan sinne, mihin nopeimmin pääsee. Tiedämme, että sinänsä hyvä omalääkärijärjestelmä ei vedä aina kunnolla ja tänä tietotekniikan aikana tiedot kyllä siirtyvät järjestelmässä paikasta toiseen – miksi juokuttaa ja jonotuttaa ihmisiä.”

Suuri haaste on sosiaali- ja terveystoimen yhteistyön kehittäminen. ”Nyt täytyy entistä paremmin sovittaa yhteen terveydenhoito, erikoissairaanhoidon ja sosiaalityö.”

Hus – Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri – nielee yhä runsaasti Helsingin varo-

ja ja ensi vuonna voimaan tuleva hoitotakuu kasvattaa menoja edelleen. Hoitotakuuseen on varauduttu Helsingin talousarviossa, vaikkei sen täsmällisiä kustannuksia kukaan pystykään vielä arvioimaan. Kokkonen sanoo keskustelun hoitotakuusta kulkeneen osittain sivuraiteella.

”Hoitotakuu ei ole subjektiivinen oikeus, kuten alle kouluikäisten lasten oikeus päivähoitoon. Hoitotakuussa on kyse valtakunnallisesti yhtenäisten kriteerien luomisesta hoitoon pääsyssä. Tavoitteena on alueellinen tasa-arvo ja myös eri sairauksien kesken yhtenäiset kriteerit siitä, missä ajassa hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoon on päästävää. Tämä on iso urakka, jossa perimmältään joudutaan pohtimaan lääketieteen etiikan alaan kuuluvia kysymyksiä”, sanoo Kokkonen, joka on perehtynyt potilaan oikeuksiin ja terveydenhuollon etiikkaan lukuisten alan kotimaisten ja kansainvälisten komiteoiden ja toimikuntien jäsenenä ja puheenjohtajana.

”Lääkäreilläkään ei ole arvovapaata tapaa asettaa lääketieteellisten toimenpiteiden tärkeysjärjestys”, Kokkonen on aiemmin todennut.

Suurkaupungilla varjopuolensa

Helsinki on maan ainoa varsinainen suurkaupunki niin hyvässä kuin pahassa. Sosiaalitoimessa suurkaupungin varjopuolet tulevat esiin koko kirjossaan.

”Helsinki vetää puoleensa esimerkiksi asunnottomia muualta maasta. Täällä on anonymiteetin suoja ja toisaalta sosiaalitoimen pisteet on helpompi löytää. Mutta Helsinki on tehnyt paljon asunnottomuuden poistamiseksi ja nyt muutkin kunnat voisivat tehdä osuutensa”, napauttaa Kokkonen, joka tietävästi on itse tutustunut useimpiin pääkaupungin asuntoloista.

Paitsi inhimillisen hädän vähentämiseksi myös kaikkien kaupunkilaisten turvallisuuden kannalta kielteisten suurkaupunki-ilmiöiden ja syrjäytymisen torjuminen on tärkeää. ”Eri viranomaisten yhteistyötä tarvitaan enemmän. On hyvä, että poliisipiireihin on saatu sosiaaliryöntekijöitä, jolloin esimerkiksi perheväkivaltilanteisiin päästään paneutumaan laajemmin jo tuoreeltaan.”

Kansainvälisesti vertaillen Helsinki on yhä suhteellisen turvallinen kaupunki, vaikka esimerkiksi ilkivalta, julkijuopottelu ja huumeri-kollisuus ovat olleet kasvussa. Lähipiiri on pahin uhka, Kokkonen sai havaita jo nuorena käärijällä ja myöhemmin mielentilatutkimuslautakunnan jäsenenä ja puheenjohtajana. ”Suomalaiseen väkivaltaan liittyy varsin usein joko tuttu juopporemmi tai sitten se niin sanottu ikuinen rakkaus.”

Omatoimisuus sallittua

Kokkonen korostaa mielellään, ettei arkijärjen käyttö ole kiellettyä sen enempää hallinnossa kuin ihmisten normaalissa elämässä. ”Vastustan nykyään yleistä liiallista asiantuntijavaltaisuutta ja turhaa medikalisoimista, kaikkien ongelmien lääketieteellistämistä. Kun sosiaalitoimen kotipalvelu ja terveystoimen kotisairaanhoidon ensi vuonna yhdistyvät, toivon niminomaan, ettei se johda liikaan medikalisoitumiseen. Näkisin mieluummin, että tehdään ihmisten kanssa kuin heidän puolestaan.”

Suurkaupungissa monet ovat yksinäisiä. ”Puuttuu se olkapää, jota vasten saisi nojata. Kun perhettä ja sukuverkostoja on vähän, viranomaisista tulee omaisten korvikkeita.”

Kokkonen näkee, että vapaaehtoistyölle olisi paljain sijaa esimerkiksi vanhuksista huolehtimisessa ja sanoo kehittäneensä eräänlaisen

sosiaalilin tai vuoropalvelun ajatusta, jolloin kukin vuorollaan olisi ensin auttajana ja sitten aikanaan autettavana.

Asiantuntijuuden ylikorostus johtaa helposti siihen, ettei osata edes tikkua poistaa sormesta ilman terveydenhuollon ammattilaista. ”Ja jostain syystä monien meistä on helpompi niellä pilleri kuin totuus omista elämäntavoista.”

”Tässä auktoriteettiuskoisuuden maassa liikuntaresepti voisi olla oikein hyvä keino saada ihmiset liikkumaan”, Kokkonen arvelee. Tokihan totellaan, kun ”lääkäri määrää.”

Liikuntaa ja kulttuuria

Turussa syntynyt ja opiskellut, mutta jo yli puolet elämästään Helsingissä asunut Paula Kokkonen viihtyy Kalliossa. Kotikulmillaan keskustelustusaseman ja pelastusarmeijan asunto-

lan tienoilla kaupunkiliikunta-aktiivina tunnetun apulaiskaupunginjohtajan voi tavata niin sauvakävelyltä kuin potkupyöräilemästä miehensä kanssa. Harrastuksiin kuuluu myös talviuinti unohtamatta jo legendaarista Töölönlahteen pulahtelua.

Lisäksi Paula Kokkonen kuuluu niihin harvoihin, jotka näkevät lähes kaiken, mitä Helsingin kaupunginteatteri esittää. Se johtuu rakkaudesta teatteriin ja myös siitä, että hän on Helsingin teatterisäätiön edustajiston puheenjohtaja.

”Uskon kulttuurin ja liikunnan ihmistä uudistavaan vaikutukseen.”

Rita Ekelund ■

☛ **”Tee toisille, mitä toivot tehtävän itsellesi”, apulaiskaupunginjohtaja Paula Kokkonen kiteyttää elämänsänsä. ”Yhteisössä ei voi elää niin, että on vain oikeuksia.”**

Kuva Peritri Nisonen

Kulttuurikeskusten kirjoa

Annantalon taidekeskus

Annankatu 30, p. 169 3747,
www.kulttuuri.hel.fi/annantalo

- 7.–31.12. Paperin taju – korealaisen paperitaitteen näyttely. Vanhaa korealaista paperitaidetta. Korealaisen paperimestari Jang Yong Hunin ohjauksessa Annantalon työpajoissa valmistettuja töitä. Näyttely on avoinna arkisin kello 9–18 ja viikonloppuisin kello 11–17. Vapaa pääsy.
- 12.12. klo 12–16 Korea päivä. Oven raotus korealaiseen kulttuuriin – kaikille avoin toimintapäivä. Työpajoissa tehdään paperitöitä (muun muassa viuhkoja ja lyhtyjä), kalligrafiaa ja solmujen sidontaa. Työnäytöksissä esitellään korealaista ruokaa. Lisäksi päivän aikana on luentoja ja myytävänä korealaisia lahjaesineitä, ruokaa ja teetä. ☐

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, p. 169 3316,
www.kulttuuri.hel.fi/caisa.

- Caisa on suljettu 23.12.–2.1.
- 7.12. klo 18–20 ”Minun Amerikkani” -sarjan luento. Helsingin Suomi-Amerikka Yhdistys ry. Vapaa pääsy.
 - 9.12. klo 13.30–15.30 MOKU-verkoston kokous. Lisätietoja ja ilmoittautumiset p. 169 3302.
 - 10.–11.12. Tuoksuva ja tunnelmallinen joulubasaari. Perjantaina klo 11–20 ja lauantaina 10–18. Basaaria löytyy pukinkonttiin kulttuurituotteita monista eri maista, eksoottisia käsitöitä, käyttöesineitä ja taidetta maailman eri kolkilta. Molempina päivinä on myös joulun henkeen liittyvää ohjelmaa.
 - 16.12. klo 16–22 Bangladeshin Itsenäisyyspäiväjuhla. Järjestäjä: BRO Tyasha yhdistys. Vapaa pääsy.
 - 18.12. klo 16–19 Tanssiryhmä Anirin esityksiä. Liput 5 €.
 - 20.12. klo 14–17 Naisten Kansainvälinen Olohuone (pikkujoulu). Olohuone on maahanmuuttajanaisten ja suomalaisten naisten vapaamuotoinen tapaaminen. Ohjelmassa on aina keskustelua, esitelmää, kulttuuriohjelmaa ja ruokaa. Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Ilmoittautumiset: p. 169 3984.

Kanneltalo

Klaneettitie 5, lipunmyynti p. 7312 4111.
Avoinna ma–pe klo 9–20, la klo 10–16.
www.kulttuuri.hel.fi/kanneltalo.

- 7.12. klo 18 Kantsun Elektroillat osa3: E12 & Citizen Omega (ambient, electro & idm). Vapaa pääsy.
- 8.12. klo 19 Keidas: Timo Asikainen, piano. Bach – Schubert – Chopin – Listzt – Bolcom. Sibelius-Akatemian Keidas -opiskelijakonserttisarjaa. Vapaa pääsy.
- 11.12. klo 16 Djungeltrumman: Barnkonsertti. Fartfyllad barnmusik med duon Djungeltrumman, känd från skivan Arne Alligator. Arrangör: Gamlasgården. Biljetter 4 €.
- 13.12. klo 10 Nukketeatteri Sampo: Joulutulla jollottaa. Kaikenikäisille, kesto 40 min. Liput 7/6 €, varaukset p. 323 6968.
- 13.12. klo 18 Yhteislauluilta. Kalle Partanen ja Olavi Palonen laulattavat. Vapaa pääsy.
- 14.12. klo 18.30 Jokeri Pokeri Box Joulushow. Liput 8 €, alle 2-vuotiaat sylissä ilmaiseksi.
- 15.12. klo 10 Nukketeatteri Vihreä Omena: Joulun legenda. Yli 3-vuotiaille, kesto n. 30 min. Liput 7/6 €, varaukset p. 701 3483.
- 18.12. klo 13.30 ja klo 17 Joulun taikaa: Kannelmäen Voimistelijöiden joulunäytös. Liput 6/3 €.
- 11.–31.12. Kanneltalon galleriassa: Enkeleitä, keijuja, maahisia ja tonttujen. Anja Wähling. Paperimassahahmoja.

Kuva Nukketeatteri Sampo

Kuva Annantalon taidekeskus

Malmitalo

Ala-Malmin tori 1, p. 310 80835 sekä Lippupalvelu, jos ei toisin mainita. Talo on avoinna arkisin ma–pe klo 9–20, la klo 10–16 (Huom! 23.12. klo 9–16, 24.12. suljettu, 31.12. klo 9–16 ja 5.1. klo 9–16).
www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo

- 6.12. klo 15 Itsenäisyyspäivän juhla. Malmitalossa vietetään ohjelmallista ja perinteistä itsenäisyysjuhlaa. Juhlapuhujana on oikeustieteen lisenssiaatti Jacob Söderman. Vapaa pääsy
- 8.12.–5.1. 5x2-taideopetuksen juhlanäyttely Malmitalon galleriassa ja parvella. 5x2-taidetunneilla Annantalossa, Malmitalossa, Stoassa, Kanneltalossa ja Vuotalossa tehdyistä töistä on koottu juhlanäyttely. Kulttuuriasiainkeskuksen 5x2-taidekursit ovat taideopetusta, joka tarjotaan koululuokille. Vapaa pääsy.
- 8. & 9.12. klo 19 Joulusirkus 2004. Nuorten sirkuskoululaisten perinteinen joulusirkus. Pukinmäen sirkuskoulu esiintyy. Esityksissä on erilaiset ohjelmat. Liput 6 €.
- 9.12. klo 17.30 Kymppileffa: Sibelius. Ohjauksella Timo Koivusalo. Suomi 2003. -S-. Vapaa pääsy.
- 10.12. klo 10 Nukketeatteri Sampo: Joulutulla jollottaa. Jouluinen nukketheateriesitys kaikenikäisille. Kesto n. 40 min. Liput 7/6 €. Varaukset p. 323 6968.
- 10.12. klo 19.30 Koillisuoron joulukonsertti. Kesto 1h. Vapaa pääsy.
- 14. ja 15.12. klo 10 Joulusirkus päiväkotiti-ikäisille. Pukinmäen sirkuskoulu esiintyy. Liput 2 €.
- 14.12. klo 17.30 Yhteislaulut: Joululauluja. Vapaa pääsy.
- 14.12. klo 19 Juha Valkeapään äänityöpaja. Työpajan aihe ja väline on ääni-improvisaatio. Äänellään. Leikitään äänillä. Tutkitaan äänillä kehoa, tilaa, kieltä ja liikettä. Juha Valkeapää on esiintynyt äänitaiteilijana, jonka työ liikkuu teatterin, musiikin, tanssin ja performanssitaitteen neliossa. Hän on opettanut luovaa ääni-ilmaisua ja ääni-improvisaatiota vuodesta 1994. Vapaa pääsy.
- 14. ja 15.12. klo 19 Joulushow 2004. Vartuneeempien Pukinmäen sirkuskoulun oppilaiden jouluesitys. Liput 6 €.
- 16.12. klo 10 Nukketeatteri Vihreä Omena: Joulun legenda. Herkkä seimikuvaelma. Yli 3-vuotiaille. Liput 7/6 €. Lippuvaraukset p. 701 2483.
- 16.12. klo 17.30 Avoin ovi. Helsingin Laulu: Joulukonsertti. Kuoronjohtaja on Hanna Remes. Konsertin jälkeen on Malmitalon ravintolassa perinteinen puurotarjoilu. Vapaa pääsy.
- 16.12. klo 19 Kamarimusiikkia: Elgar – Raitio. Edvard Elgar: Pianokvintetto, Väinö Raitio: Pianokvintetto. Annika Palas, Mirka Malmi – viulu, Tommi Aalto – alttoviulu, Lassi Viljanen – sello ja Jouko Laivuori – piano. Liput 6 €.
- 17.12. klo 18.30 ja 18.12. klo 15 Jokeri Pokeri Box Joulushow. Maailmanmestari Simo Aallon uusi Joulushow vie koko perheen joulun taikamaailmaan. Liput 8 €.
- Tammikuussa luvassa DocPoint-elokuvafestivaalin esityksiä. Lisätiedot nettisivuilta.

Savoy

Kasarmikatu 46-48, p. 169 3703.
www.kulttuuri.hel.fi/savoy

- 4.12. klo 17 Itämaista tanssia kaikilla mausteilla. Kansainväliset tähdet Beata ja Horacio Cifuentes uudessa teoksessaan Oriental Fantasy – ”Enchanted Gardens”. Liput 32/25/10 €.
- 8.12. klo 19 Anne Mattila & siskot Anniina, Anneli ja Anitta: Minun Joululauluni. Joulun tunnelmaan virittävän koko perheen joulukonsertin ohjelmisto koostuu niin perinteisistä joululauluista kuin uusistakin sävellyksistä. Anneli ja siskoilta ilmestyi tälle joululle uutuuslevy ”Minun joululauluni”, joka sisältää 10 uutta joululaulua sekä raikkaan version Katri-Helenan iki-ihanasta ”Joulumaasta”.
- Lauluja Mattilan lahjakkaalle sisarusnelikolle ovat säveltäneet ja sanoittaneet mm. Kasso Halonen, Vexi Salmi, Kari Litmanen ja Jorma Toivainen. Tällä ainutlaatuisella äänitteellä laulavat Anniina (21), Anne (20), Anneli (17) ja Anitta (11) Mattila. Mukana on niin sooloesityksiä kuin yhdessä tulkittuja lämpöisiä joululauluja. Säestäjänä on Mistral -orkesteri. Liput: 22/17 €.
- 11.12. klo 15 & 19 Papagaio tuulettaa! Samba-koulu Império do Papagaion 15-vuotisjuhlanäytös. Luvassa on sambaa, samba-reggaeta ja brasilialaista karnevaalitunnelmaa. Liput 15/12 €.
- 15.12. klo 19 Joulusvengali. Konsertissa ei kuulla perinteistä joulumusiikkia vaan hyvää jazzia, bluesia ja maailmanmusiikkia useiden Svengali Productionsin kansainvälisestikin arvostettujen muusikkojen tulkittamina.
- Mukana Juhani Aaltonen Trio, Funk Club Helsinki Brass Band, senegalilaisen mbalax-musiikin mestariyhtye Galaxy, Erja Lyytinen – Davide Floreno Duo sekä Eero Koivistosen yhtye & Johanna Iivanainen. Liput 15 €.

Kuva Jouni Harala, Tiina Räsänen Vuotalossa 18.12.

- 22.12. klo 19 Teatterivierailu Venäjältä: Madame, me lähemme Acapulcoon. Komediala. Esitys on venäjänkielinen. Ei tulkkausta. Liput 30/15 €.
 - 11.–15.1. klo 19 MAGIC – kansainvälinen taikurishow. Luvassa on kaksi tuntia todellista taikuiden ilotulitusta. Mukana maailman huipputaikuireita muun muassa Tina Lenert (USA), Max Maven (USA), Hans Moretti (Saksa), Marko Karvo (Ranska) sekä kotimaan parhaimmista mm. Simo Aalto, Robert Jägerhorn ja Timo Kulmakko. Liput 23,50 ja 17,50 €.
- Näyttely Savoy-teatterin aulatilissa (avoinna ma–pe klo 11–18):**
- 10.12.–22.1. Taikurimestari Solmu Mäkelän taika- ja sirkusjulisteiden helmiä. Kokoelma kansainvälisten taikureiden ja sirkusartistien julisteita sekä vitriineissä vanhoja taikurivälineitä, tarpeistoja ja kirjoja. Esillä on myös professori Kimmo Pyykön valmistama seinäreliefi Taikurimestari Solmu Mäkelästä.

Stoa

Itä-Helsingin kulttuurikeskus, Turunlinnantie 1, Itäkeskus. Avoinna joulukuussa ma–pe klo 9–20 ja tapahtumien mukaan Itäkeskuksen kirjaston remontin vuoksi. Lipunmyynti p. 310 88411, Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/stoa.

- 6.12. klo 15 Itsenäisyyspäivän juhla. Perinteisen juhlan järjestävät Lions Club Helsinki itä, Lions Club Helsinki Puotila, Puotila-seura, Vartiokylän seurakunta sekä Vartio- ja Mellunkylän kiinteistöyhdistys. Vapaa pääsy.
 - 9.12. klo 10 Nukketeatteri Sampo: Joulutulla jollottaa. Nukketeatterikonsertissa on uusia, kauniita ja hilpeitä jouluisia lauluja sekä teatterinuketonttuja. Saa laulaa mukana! Kesto n. 40 min, kaikenikäisille. Liput 7/6 €, ennakkovaraukset p. 323 6968, ntsampo@ntsampo.fi
 - 11.12. klo 14 Lasten lauantai. Tanssiryhmä Täpinä: Ähäkutti. Ähäkutti on humoristinen, tanssia ja elävää musiikkia yhdistävä teos, joka osoittaa maailmassa olevan ihmisten välistä hyvyyttä ja ystävyyttä. Samalla teos hellästi muistuttaa, että paha saa aina palkkansa. Perustuu löyhästi Max ja Moriz -tarinaan. Koreografia Riku Immonen. Sävellykset/musiikki liikka Kotaja. Esiintyjät Riku Immonen, Paavo Kerosuo, liikka Kotaja, Sami Paasila, Teppo Virtanen. Kesto n. 35 min, yli 4-vuotiaille. Liput 4 €.
 - 11.12. klo 14 Yhteislaulutilaisuus. Laulattajana Kalle Partanen, säestää Olavi Palonen. Vapaa pääsy.
 - 15.12. klo 18.30 Jokeri Pokeri Box: Joulushow. Taikurimestari Simo Aallon jouluinen taikashow koko perheelle. Kesto 1 h. Liput 8 €.
- Stoan näyttelyt:**
- 8.12.–8.1. Galleriassa Sami Sarasalo ja Romuryhmä.

Vuotalo

Mosaikkitori 2, Avoinna ma–to 10–20, pe–la 10–16. Lipunmyynti p. 310 88411, Lippupalvelu ja puoli tuntia ennen esityksiä ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/vuotalo.

- 10.12. klo 19 Sinfoniaorkesteri Priamos: Wieniläis-klassinen ilta. Kapellimestarina Pekko Lindblom, pianosolistina Eveliina Sumelius-Lindblom. Ohjelmassa mm. Hayden, Mozart, Beethoven. Liput 10 €.
 - 13.12. klo 18 Maanantaileffa: Gangs of New York. Ohjauksella Martin Scorsese. Pääosissa Daniel Day-Lewis, Leonardo DiCaprio, Cameron Diaz. New York, Five Pointsin kaupunginosa Manhattanilla vuonna 1860 – yksi maailman vaarallisimmista paikoista... Kesto 2 h 47 min, K15. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
 - 14.12. klo 13 Senioritanssit. Taisto Saaresaho yhteineen. Liput 2 €, puoli tuntia ennen ovelta.
 - 18.12. klo 19 Joulukonsertti. Tiina Räsänen & Petri Hervanto. Tunnelmallinen joulukonsertti tangokuninkaan seurassa. Liput 10 €.
 - 31.12. klo 19 Uuden Vuoden tanssiaiset. Tasokas tanssiorkesteri johdattaa uuden vuoden tunnelmiin. A-oikeudet, liput 17 €.
- Näyttelyt:**
- 11.12. asti Maisema-akvarelleja – Viktor Denisov. & 14.–31.12. Aakkoset, maalauksia – Sirkka Eskola.

Klassista musiikkia

Finlandia-talo

Karamzininkatu 4, p. 40241. www.hel.fi/filharmonia. Liput 15/10/5 € Lippupisteestä p. 0600 900 900 (0,95 €/min+pvm/lna) klo 7–22.

● **6.12. klo 15** HKO. Itsenäisyyspäivän konsertin johtaa Leif Segerstam. Esiintyjänä Cantores Minores; Sibelius – Kortekangas.

● **16.12. klo 19** Suosikkisarja. Olga Shurshina, sopraano, Elina Garanca, mezzosopraano, Mika Pohjonen, tenori, Jyrki Korhonen, basso, Philomela, naiskuoro ja Polyteknikkojen kuoro; Ludwig van Beethoven – Sinfonia 9 "Oodi ilolle".

● **6.1. klo 15** Loppiaisconsertissa kuullaan venäläistä elokuvamusiikkia á la Prokofjev & Shostakovitsh. Konsertin johtaa Dmitri Slobodeniouk ja juontajana on Peter von Bagh.

Museoita

Kaupunginmuseon toimipisteet

ovat avoinna su–to klo 11–16, ellei toisin mainita. Lisätietoja kotisivuilta www.helsinginkaupunginmuseo.fi

● **Kaupunginmuseo**, Sofiankatu 4, p. 1693933. Kaupunginmuseon päärakennuksessa on esillä Horisontissa Helsinki -näyttely, joka kertoo kaupungin vaiheista 450 vuoden aikana. Avoinna ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17. **Museokaupan** aukioloajat ovat samat. Kuva-arkisto on avoinna ma ja to klo 10–15.

● **Katumuseo**, Sofiankatu, p. 1693933. Sofiankatu esittelee katukiveystä ja kadunkalusteita 1700-luvun lopulta 1930-luvulle. Tunnelmallinen ulkoilmamuseo on avoinna joka päivä vuorokauden ympäri. Sofiankatu on vanhanajan jouluasussa 6.1. asti.

● **Hakasalmen huvila**, Karamzininkatu 2, p. 1693444. Helsinki kehysissä. Näyttelyyn on koottu Helsinki-aiheista taidetta museon kokoelmista. Näyttely antaa kuvaa kaupungin ja elämäntapojen muuttumisesta ja siihen liittyä monia mielenkiintoisia teoskokonaisuuksia.

● **Sederholmin talo**, Aleksanterinkatu 16-18, p. 1693625. Kantakaupungin vanhin kivirakennus on peräisin vuodelta 1757. Sederholmin talon näyttely esittelee dramaattisia vuosia 1808–1809 sekä Ruotsin ja Venäjän vallan ajan perintöä Helsingissä.

● **Raitioliikennemuseo**, Töölönkatu 51 A, p. 1693576. Museo on sijoitettu Helsingin vanhimpaan raitiovaunuhalliin, joka on vuodelta 1900. Raitiovaunujen lisäksi museossa on vaunuihin liittyviä esineistöä, kuvia ja tietopankki.

● **Hakasalmen huvilan näyttelyyn kuuluu myös tämä Rudolf Koivun piirtämä kansikuva.**

● **Koulumuseo**, Kalevankatu 39-41, p. 3108 7066. Kahteen 1800-luvun alkupuolella valmistuneeseen puutaloon sijoitettu museo esittelee koululaitoksen historiaa. Museossa on luokkahuoneita, opetusvälineitä, valokuvia ja tietopankki. Ryhmät voivat varata vanhanajan oppitunnin.

● **Tuomarinkylän museo**, Tuomarinkylän kartano, p. 728 7458. Tuomarinkylän kartano on peräisin 1790-luvulta ja se sijaitsee peltojen keskellä koivomäellä Pohjois-Helsingissä. Päärakennuksen näyttely kertoo miten nykyaikainen perhe voisi asua vanhassa kartanossa.

● **Ruiskumestarin talo**, Kristianinkatu 12, p. 135 1065. Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo on vuodelta 1818 ja se on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi. Avoinna 6.1. asti su–to klo 11–16.

Kuva Riku Virtanen, Tanssiteatteri Hurjaruuth vauhdissa

Talvisirkus Nauru

● **Tanssiteatteri Hurjaruuth** tempaisee Kaapelitehtaan Pannuhallissa naurusepteillä. Hasun höperöt klovnit ja tonttulauma melskaavat katsojien riemuksi niin että tanner tömisee. Huihat trapetsinumerot, musiikki, tanssit ja naurun kutkuttelu kätkevät taakseen myös tarinan. Se kertoo neiti Nirpan joulupukin toivomuslistasta ja suuresta tyytymättömyydestä kun lahjapakettissa on ainoastaan klovninukke. Mikähän keitos siitä syntyykään kun huolestuneet tontut puuttuvat asiaan? Luvassa on paljon naurua ja ainakin yksi itku. Talvisirkus Naurun esitykset jatkuvat **6.1. asti**. Esityksen kesto on 2 tuntia (sisältää väliajan). Liput 20/14 € ja perhelippu (2+2) 60 €. Lisätietoja www.hurjaruuth.fi -nettiosoitteesta. Tanssiteatteri Hurjaruuth, Kaapelitehdas, Tallberginkatu 1 A. Liput arkisin kello 9–16 p. 565 7250 ja Lippupalvelu.

Hannikaisten juhlaa Finlandia-talolla

● **9.12. klo 19** on mahdollisuus lähteä seikkailulle Helsingin kaupunginorkesterin ja Ylioppilaskunnan laulajien juurille Hannikais-sukupolven saattelemana. ● **Pekka Juhani Hannikainen** syntyi Nurmeksessa 9.12.1854. 28-vuotiaana hän perusti ensimmäisen suomenkielisen ylioppilaskuoron YL:n. Hänen poikansa musisoivat 1900-luvun alkupuolella Helsingin kaupunginorkesterissa yhteensä 67 miestyövuotta: **Tauno** ylikapellimestarina, **Ilmari** pianosolistina, **Arvo** konserttimestari-
na ja **Väinö** sooloharpistina. ● Finlandia-talon juhlakonsertissa esitetään ensi kertaa sikermä P.J:n jyhkeitä mieskuorolauluja **Yrjö Hjeltin** sovittamina, Ilmarin venäläis-skandinaavista pianoromantiikkaa **Juhani Lagerspetzin** tulkitsamana sekä kantaesityksenä **Sonaatti-sinfonia**, joka on Taunun laatima orkesterisovitus **Griegin** sellosonaatista. Sovituksen on muokannut esityskuntoon juhlakonsertin kapellimestari, Arvo Hannikaisen tyttärenpoika **Tuomas Ollila**. Liput 15/10/5 € Lippupisteestä p. 0600 900 900 (0,95 €/min+pvm/lna) klo 7–22.

Kuvataidetta

Taidemuseo Meilahti

Tamminiementie 6, p. 310 87031. Avoinna ke–su klo 11–18.30. Liput 4,20/ 3,40 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi, www.taidemuseo.hel.fi/

● **2.1. asti** Henry Wuorila-Stenberg "Isä, poika ja...". Kuvataideakatemian professorina toimiva Wuorila-Stenberg on täysverinen ekspressionisti, joka jatkaa Tyko Sallisen ja Mauno Markkulan linjaa tämän päivän suomalaisessa maalaustaiteessa. Teemansa, jotka ulottuvat henkisestä ja uskonnollisesta etsimisestä yhteiskuntaa kriittisesti katsoviin aiheisiin, hän suodattaa aina oman itsensä kautta.

● **Tammi-helmikuun ajan** Meilahdessa on esillä taidemuseon kokoelmien perusta, Bäcksbäckan lahjoituskokoelma. Lähinnä 1900-luvun suomalaisen taiteeseen keskittyvän kokoelman keskeisiä taiteilijoita ovat muun muassa Marcus Collin, Tyko Sallinen, Ragnar Ekelund, Mauno Markkula ja Jalmaari Ruokokoski. Näyttelyssä on mukana myös valikoima ranskalaista 1900-luvun taidetta.

Taidemuseo Tennispalatsi

Salomonkatu 15, p. 310 87001. Avoinna ti–su klo 11–20.30. Liput 5/4,2 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

● **9.1. asti** Ana Laura Alaéz. Alaéz on Espanjan nykytaiteen mielenkiintoisimpia nimiä. Hänen videonsa sekä koko huoneen kokoiset installaationsa kommentoivat muun muassa nykyihmisen kauneusihanteita ja musiikkikulttuurin ilmiöitä. Hän saattaa rakentaa museoon kauneussalongin tai toimivan discon baareineen.

● **Jouni Kujansuu**: Nurkan takana. Suomalaisen nykytaiteilijan teoksia vuodesta 1989 lähtien. Kujansuu käyttää taiteessaan videoita, valokuvia, piirustuksia, veistoksia ja installaatioita. Hänen tuotantonsa keskeisiä teemoja ovat läsnäolo, katse ja kommunikointi; ruumiillisuus, seksuaalisuus sekä niihin liittyvät häpeän ja syllisyyden tunteet.

● **28.1.–10.4.** Kokoelmanäyttely "Kaikessa hiljaisuudessa" pyrkii esittelemään muodoltaan karua ja ankaraa, lähes minimalistista nykytaidetta.

● **28.1.–10.4.** Jeff Koons (s. 1955). Amerikkalainen Koons kuuluu nykytaiteen ikoneihin. Tennispalatsin takautuvassa näyttelyssä sukelletaan taiteilijan tuotantoon kolmella vuosikymmenellä. Maailman kymmenen kalleimman joukkoon rannatun taiteilijan ready-made teoksissa on muun muassa keskiluokkaisia käyttöesineitä ja arkisia kodinkoneita.

Teatteria

Kaupunginteatteri

Ensi linja 2, lipunmyynti ma–pe klo 9–18, la klo 12–18, p. 394 022 ja Lippupiste 0600 900 900 (0,95 €/min + pvm). www.hkt.fi

● **27.1. klo 19** ensi-ilta Hitchcock ja blondi pienellä näyttämöllä. Näytelmän rinnakkaiset tarinat yhdistyvät paholaismaisella tavalla seksikkääksi palapeliksi, joka hurmaa ja pitää katsojan otteessaan. Hitchcock ja blondi on kiehtova sekoitus yllättäviä paljastuksia, uhkaavaa kauhua ja aitoa huumoria. Himot, pakkomielleet ja fantasiat törmäävät ja luovat herkullisen hauskan, jännittävän ja eroottisesti ladatun esityksen.

Terry Johnsonin näytelmää Hitchcock ja blondi on esitetty suurella menestyksellä Lontoossa ja muissa metropoleissa. Kaupunginteatterin jälkeen on vuorossa ensi-ilta Broadwaylla heti maaliskuussa. Suomens Kersti Juva, ohjaus Neil Hardwick. Rooleissa Mikko Kivinen, Mari Perankoski, Carl-Kristian Rundman, June Hyde, Kari Mattila. Seuraavat esitykset ovat **29.1.** sekä **2., 4. & 5.2. klo 19.** Liput: 22 €.

Nallen kuvalla merkityt esitykset ovat lapsille ja lapsenmielisille.

Toimitus kokoaa kalenterin painottaen Helsingin kaupungin organisoimia tapahtumia. ● **Toimitus ei vastaa ohjelmaan tulleista muutoksista.** ● Lisätietoja Helsingin tapahtumista löytyy <http://www.helsinki.aktivist.fi> -osoitteesta. ● Seuraavaan 20.2. ilmestyvään Helsinki-infoon tarkoitetut tapahtumatiedot pyydetään lähettämään toimitukseen 14.1. mennessä.

Kuva Charlotte Estman-Weinström, kuvassa Mikko Kivinen, suuhukava Lehtikava Oy

Stadissa tapahtuu

Kaupunki kestävässä rakkaudessa

Rafael Hertzbergin 1889 kirjoittama Helsinki-kuvaus, Helsingfors för tre hundra år sedan och i våra dagar – suomenkielinen laitos Helsinki Herra Hertzbergin silmin – on eniten siteerattu Helsinki-aiheinen kulttuurihistoria. Se on ollut varsinainen kantahiiva, josta kaikki itseään kunnioittavat Helsinki-skribentit ovat ammentaneet voimaa omiin kaupunkikeitoksiinsä.

Ainoa vika Hertzbergin teoksessa oikeastaan onkin ollut se, että sitä ei ole mistään saatu alkuperäisenä. Itse olen kolunnut kaikki kaupungin divarit sitä kyselemässä. Ei löydy! Ei ole nähty aikoihin! Vain sitaatteihin törmää kaiken aikaa. Usein vielä salasitaatteihin, lainauksiin, pikkukirjallisiin varkauksiin ilman lähdeviittoa!

Sitä suurempi olikin riemu, kun äkkiä kirjakauppoihin ilmestyi aito Hertzberg kovissa kansissa, painavalle paperille juhlavasti prantattuna kaikkein tutuina lauseineen, ja nyt oikeassa asiayhteydessä.

Kiitos siitä Helsinki-seuralle! Sen hyvien töiden sarjassa Helsinki-kirjallisuuden julkaisijana Hertzbergin uusintapainos on todella iso hyvä työ, 70-vuotiaan lahja helsinkiläisille. Vastalahjana helsinkiläisten tulisi kilvan kiiruhtaa kirjakauppoihin hankkimaan oma Hertzberginsä. Se tarjoaa ainutlaatuisia kulttuuritaustaa kotikaupunkinsa rakastajalle. Kirja on tietysti ennen kaikkea lahja itselleen, omalle kaupunkisuhteelleen. Ilman taustaa, kulttuurin tunteista, yhteisiä pikkusalaisuuksia ei ole todellista rakkautta. Kotikaupunki ei ole mikään yhden yön kumppani. Syvä aito rakkaus vaatii syvää aitoa kiinnostusta!

Rafael Hertzberg oli toimittaja, kirjailija ja runoilija, oppinut humanisti, avarakatseinen liberaali, myös oppinut filosofian tohtori ja myöhemmin ahkera liikemieskin. Hänen kaunokirjalliset ambitiionsa kokivat kovia. Hänestä ei tullut uutta Runebergiä tai Topeliusta. Runot ovat jääneet unhoon. ”Sotkuisia juttuja”, oli joku jälkeläinen uskoutunut Hertzberg-kirjan toimittajalle ja Helsinki-Seuran sihteerille Rolf Martinsenille.

Helsingfors Dagbladetin valppaana toimittajana, sivistyneenä yhteiskunnallisena kommentaattorina, vähäosaisten puolustajana ja rohkeiden kolumnien kirjoittajana hän on kuitenkin jäänyt suomalaisen kirjallisuuden historiaan.

Kuva Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkistosta, sinisävyinen kaupunkikuvan edustalla 1890-luvun alusta.

Itse kirja on nautinnollinen kuvaelma menneiden aikojen Helsingistä, jonka nyt-piste, kirjoittajan päiväys osuu 1880-luvun lopulle, siis yli 120 vuoden taakse. Hertzberg on tietysti aikansa lapsi, mutta osittain myös melkoinen näkijä ja tulevaisuuden ennustaja. Helsinkiläisten ihastellessa vesijohtojaan ja puhelinyhteyksiään Hertzberg jo näkee radion ja television enteitä mielikuvissaan. ”On vain ajan kysymys, kun saamme laulun ja teatterin antamaa lohtua luoksemme kuin veden vesijohdossa. Napia painamalla pääsemme mukaan minkä tahansa hengenravinnon äärelle.”

Hän näkee myös selvästi rautatien kohtalokkaan vaikutuksen kaupunkirakenteeseen. Helsingin keskustan seivästävä rautatiepenger on hänen mielestään suuri esteettinen ja taloudellinen virhe. Pengermän rakentamiset ja kallioleikkaukset ovat tulevaisuuden kannalta hukkaan heitettyä. ”Kerran on vielä edessä raiteiden lisääminen, joka tulee nielemään suuria rahasummia, kun ratapengertä ja leikkauksia joudutaan laajentamaan.” Niinpä niin! Yhteiselo on valintojen tekoa.

Kaupunkielämän värikartta

Kirja on täynnä historiallista, ennen kaikkea kulttuurihistoriallista, Helsinki-tietoa. Kirjoittaja aloittaa jo 1500–1600-luvun Helsingistä, asukkaiden elämänmenosta, arjen proosasta,

tavoista, riitelystä ja ruokailusta. Kummilusi-kankin salaisuus selviää meille.

Pääpaino on tietysti 1800-luvussa. Eteemme maalataan koko yhteiskunnallisen elämän värikartta, kieliriidat, venäläinen Helsinki – ortodoksiset riitit Uspenskin katedraalin varjossa ovat upeaa kuvausta – eri uskontokuntien Helsinki, vainottujen juutalaisten kohtalo, ylioppilaiden kaupunki, valtion kaupunki, sensuuri, nälänhätä, ahdistus ja kurjuus, jota muuten sensuuri ei sallinut kerrottavaksi, separatistinen Suomi ja sen urhea pieni pääkaupunki, sanomalehtien Helsinki, huvittelun, ravintoloiden, teatterien, suurten taiteilijoiden ja diivojen Helsinki. Kaunis Helsinki, sen puistot, bulevardit! Hertzberg oli selvästi etevä matkailumarkkinoija. Myös uskontojen ja eri kulttuurien Helsinki saa ääriiviivansa.

Hertzberg tarjoaa hyvän näytteen kynänsä koomisesta ja sardonisesta taidosta kuvatesaan vasta kaupunkiin rantautuneen pelastusarmeijan arkista elämän menoa. Mark Twainin teksti tulee mieleen pelastusarmeijan julistajien kuvauksessa. No, uutta tulokasta oli tietysti helppo muksia. 120 vuotta myöhemmin on helppo antaa uskon armeijalle, sen rumpuja päristeleville ja tamburiineja helisteleville edustajille kiitos kovasta ja ansiokkaasta työstä. Toisaalta, pikkukritiikki tekee aina kaikille autuaille ja muillekin hyvää.

Kirjan kuvitus ansaitsee kiitosmaininnan. Kuva on uskomaton mielikuvien synnyttäjä. Van-

hat kuvat itsessään ovat kulttuurihistoriaa. Itse olen kokenut nautinnollisia ja myös oivaltavia hetkiä kaupunginmuseon kuva-arkistossa seilaillessani sen kuva-aarteita. Mennyt maailma syttyy eloon, värit, tuoksut ja äänet muuttuvat todellisuudeksi. Sama tapahtuu Hertzbergin kirjan sivuilla. Vaikka kuvat ovat pieniä, ne ovat taidolla valittuja ja ne synnyttävät kiehtovan rinnakkaiskertomuksen. Samoin havainnolliset kartat antavat täydentävää tietoa Helsingin maapolitiikasta ja geohistoriasta. Viimeistään kirjan kannen jälkeistä lehteä tutkiessa selviää Kluuvilahden kuivatuksen suurisuuntaisuus.

Toisen rinnakkaiskertomuksen muodostaa kirjan loppuun alaviitteistä kudottu tietopaketti, joka täydentää ja kommentoi Hertzbergin tekstiä, antaa lukijalle mahdollisuuden kytkeä teos nykyhetkeen ja myös valtakunnan yleishistoriaan. Vaivaa vaativan alaviitekertomuksen laatiminen voidaan laskea nimenomaan Helsinki-seuran hyväksi työksi.

Kuten hyvässä kirjassa pitääkin, niin Hertzberginkin Helsingissä vilisee kirjoittajan oma persoona, hänen mielipiteensä ja näkökulmansa. Komean makaaberin on hänen pohdintansa hautauksesta ja ylösnousemuksesta. Sen verran kovaa tekstiä kuitenkin, että annetaan lukijalle itselleen mahdollisuus tutustua siihen.

Pertti Mustonen ■

Helsingin kohtalonhetket nyt kirjana

Reilut 60 vuotta sitten helmikuussa Helsingissä elettiin kohtalokasta aikaa. Noista hetkistä kertova ”Helsingin suurpommitukset helmikuussa 1944” on ajatuksia herättävä teos kaikille historiasta, maanpuolustuksesta ja Helsingistä kiinnostuneille. Kirja sisältää lähes 380 mustavalkokuvaa sekä kymmeniä karttoja, julisteita ja tiedotteita sota-ajan Helsingistä.

Kirja perustuu vuonna 1994 Jugend-salissa olleeseen näyttelyyn ”Ilmatorjuntavoitto 1944 – Helsinki pelastui”, joka toi ensi kertaa yleisön nähtäville suuren joukon valokuvia pääkaupungin pommituksista. Näyttelyn ideoinnissa ja rakentamisessa mukana olleet Helsingin Ilmatorjuntarykmentin patteriston komentaja Aslak Lukander ja Helsingin kaupungin erikoistutkija Martti Helminen päättivät saamansa palautteen perusteella tehdä aiheesta kirjan, joka on juuri ilmestynyt ja materiaaliltaan vielä näyttelyä huomattavasti laajempi.

Kirjan kuvat ovat pääosin Puolustusvoimien kuva-arkistosta. Niistä osa on suurelle yleisölle ennen näkemättömiä. Suomenkielisen tekstin lisäksi teos sisältää ruotsin- ja englanninkieliset yhteenvedot sekä pommitustuhokohdeiden osoiteluettelon.

- Helsingin suurpommitukset helmikuussa 1944. Martti Helminen, Aslak Lukander. Kustantaja: WSOY 2004.

Nytt liv i gammal skola

"Samtliga lokalerna, särskildt klassrummen äro höga, rymliga och ljusa. Stora korridorerna med asfaltgolv löpa genom alla våningarna, erbjudande tillfälle till promenader under hvilostunderna, då vädret ej tillåter begagnandet af den rymliga, för kalla vindar väl skyddade skolgården."

Så skrev Helsingfors Dagbladet den 28 augusti 1884.

Den gamla skolbyggnaden står fortfarande kvar och går i själva verket nu mot en ny, ljusnande framtid. Det är fråga om den kulturhistoriskt, arkitektoniskt och stadsmässigt värdefulla, skyddade byggnaden i hörnet av Boulevarden och Georgsgatan i kvarteret Gamen.

Ursprungligen byggdes huset som finsk flickskola och på ritningarna av arkitekt **Sebastian Gripenberg** står "Finsk fruntimmersskola i Helsingfors".

Huset fungerade sedan som skola i hundra år och 1984 tog Bildkonstakademin över. I dag är det Svenska Folkskolans vänner, SFV som äger fastigheten. Som bäst pågår en omfattande och grundlig reparation i byggnaden.

Mångsidig mötesplats

– G18 blir en mötesplats över språkgränserna men framförallt blir G18 ett mångsidigt och livskraftigt finlandssvenskt hus för utbildning och kultur, säger kanslichefen för SFV, **Christoffer Grönholm**. Förklaringen till benämningen G18 är att byggnaden har adressen Georgsgatan 18. Svenska Folkskolans vänner köpte byggnaden av statliga fastighetsbolaget Kapiiteeli för 4,5 miljoner euro. Att reparera byggnaden kostar därtill 7,5 miljoner euro.

Arbetena görs med varsam hand och några radikala ingrepp i rumsdiskonering, fönster eller dörrar är inte att vänta. De höga och luftiga klassrummen bevarar sin vilsamma atmosfär, de stora spröjsade fönstren sina vackra former och de generösa korridorerna dimensionerna. Det är arkitekt **Stefan Ahlman** som planerar ombyggnadsarbetena.

📌 **G18. Koncept som gäller kultur, utbildning och media, säger kanslichefen på SFV, Christoffer Grönholm.**

Studieplats och arbetsplats

G18 färdigställs i vår och i sommar flyttar verksamheterna in. Under samma tak ska såväl yrkeshögskolor och bokförlag som restaurang och konstgalleri verka.

– G18 blir arbetsplats och studieplats för fyra–femhundra människor, säger Grönholm.

Kulturproducentlinjen vid yrkeshögskolan Sydväst, som erbjuder utbildning i Ekenäs, Karis, Åbo, Esbo och Helsingfors, flyttar in. Linjen utbildar kulturproducenter för kulturinstitutioner såväl inom den offentliga som privata sektorn.

Cityfolkhögskolan är den andra utbildande instansen som tar plats i G18. På den skapande linjens program står bland annat skrivkurser och kurser i dokumentärfilm och videoreportage.

Boklåda och förlag

Andra viktiga hyresgäster i huset är Schildts förlag som flyttar från Finno i Esbo till Georgsgatan. Förlaget är ett av de stora inom läromedelsbranschen. 60 procent av utgivningen gäller läromedel. Schildts kommer att öppna en bokhandel som är öppen för alla.

I G18 ryms dessutom Teaterlabbet, en proffsteater som gör experimentella produktioner. Restaurangen i gatuplanet gestaltas antagligen som ett ytterligare dragplåster. Krögare är **Sebastian Wardi**.

– Han har en tuff utmaning i att komponera menyer med förmånlig mat för de studerande och menyer som lockar också en kräsen, mer penningstinn publik.

Grön oasis inne i kvarteret

Innergården ska bli en trivsamt grön oasis som är skyddad från både buller och blåst.

– I G18 ingår dessutom en fullständigt utrustad studio för inspelning av ljud och film. Idén är att erbjuda små produktionsbolag faciliteter och utrustning. I dag är det allt vanligare att de stora tv-kanalerna köper färdiga program av utomstående producenter, säger Grönholm. Studion byggs inne på gården och delvis under den.

I och med att G18 öppnar framstår Georgsgatan som något av en finlandssvensk kulturgata.

– Kulturgatan börjar i korsningen till Simonsgatan där Luckan och Verandan finns, fortsätter med Aktia-salen och når G18 via Söderströms förlag och Amos Andersons museum, säger Christoffer Grönholm.

■ Änglakören sjunger sin sång i december.

Foto Leif Weckström

Världspremiär för finlands-svenska julklappsveckan

Luckan, Verandan och Rastis och många andra instanser, som brukar stå för program och fester på svenska i stan, trappar av verksamheten i takt med att julen nalkas. Erfarenheten är att folk är så upptagna med att förbereda julen och med att bevista julfester i daghem, skolor och tillsammans med arbetskamraterna att de helt enkelt inte hinner ta del av annat utbud.

Men ett och annat ordnar Luckan, Verandan och Rastis i alla fall.

– Luckan svarar faktiskt för någonting så unikt som en finlandssvensk världspremiär, säger Luckans chef **Jonna Sahala**. Det är fråga om den finlandssvenska julklappsveckan som inleds på Luciadagen då man bullar upp med Luciakaffe som Luckan bjuder på.

Julklappsveckan är alla tiders chans för alla som drabbas av den typiska julpaniken strax innan julen. Julpanik betyder att hjärnan är tömd på minsta lilla idé eller uppslag till julklapp till nära och kära.

Lösningen på hemsläppet kan man nu finna på den finlandssvenska julklappsveckan som går av stapeln vecka 51, det vill säga mellan den 13 och 18 december. Om den utfaller väl kan den bli tradition. I julklappsveckan medverkar alla Luckorna i Svenskfinland.

– Konceptet är nytt och målet är hela köret går på finlandssvenska. Det handlar om hantverk och böcker, pepparkakor och julklappspapper, julmusik och annan musik. Allt med finlandssvenska förtecken, säger **Jonna Sahala**.

Julklappsveckan följer Luckans öppettider, det vill säga måndag och fredag kl. 10–16, tisdag, onsdag och torsdag kl. 12–18 samt lördag kl. 10–14.

Extra soppteater

Den 15 december kl. 12 sätter Verandan sätter in en extra föreställning på populära soppteatern. Det blir föreställningen På kökssidan med fyra noveller av **Maria Jotuni**. Fullt hus är att vänta även denna gång. I rollerna **Anja Bargum** och **Johanna af Schultén**. Regi av **Mikaela Hasán**.

Pappersängel på Rastis

På Rastis kan barn och vuxna koppla av från julstöket med julberättelsen Pappersängeln. Pappersängeln är avsedd för hela familjen och handlar om ett litet barn och en julängel, om vänskap och tolerans. En poetisk föreställning där också traditionellt sagoberättande, skuggteater och musik ingår.

Pappersängeln ges söndagen den 5 december kl. 18. Det Teatteri Ilmiös föreställning där **Merja Pennanen/Tuire Jäntti** och **Outi Sädekallio** spelar på svenska. Texten är av **Kaarina Helakisa**, regin av **Tuire Jäntti**.

Rastis har adressen Fjärdstråket 6, Nordsjö. Inträdet är rollerna. Biljetter.å 5/4€ via Luckan eller vid dörren.

Samma dag har visar Rastis **Rauni Mollbergs** Okänd soldat kl. 13.00, biljetter vid dörren å 1€, veteraner gratis.

Danskväll i Aktia-salen

Svenska pensionärsförbundet och dess föreningar i Helsingfors arrangerar ytterligare en danskväll i Aktia-salen på Georgsgatan.

Det blir dans för hela slanten och dansen föregås av en danskurs med självaste **Åke Blomqvist** som lärare.

Danskvällen onsdagen den 8 december pågår mellan 18 och 22. Danskursen med Åke Blomqvist ordnas en timme tidigare, det vill säga mellan 17 och 18. Därmed finns inga ursäkter för dem som inte känner sig dansanta. Danskursen kostar dessutom ingenting.

Inträdet till danskvällen är fem euro och biljetter får man via Luckorna, pensionärsförbundet eller vid dörren.

Pensionärsförbundet ordnar till och med dansbussar som kör inom Helsingforsregionen och till och från Aktia-salen. Mera upplysningar ger **Majlis Kvist** på tel. 6822 878 eller 040 7540550.

Och dansmusiken då?

För den står Lovisa spelmanslag och Showdown. Klackarna i taket!

Sjung in julen

Nu tändas tusen juleljus, När juldagsmorgon glimmar, Stilla natt, Sylvias julvisa, Hosanna, Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt och många, många fler vackra och stämningsfulla julsånger. Julsångerna hör julen till precis som julmaten, julgranen och julgubben.

Det är inte förvånande att en av de populäraste traditionerna som församlingarna upprätthåller är allsången inför julen.

De svenska församlingarna i stan, Lukas, Markus, Matteus, Norra, Södra och Tomas arrangerar följaktligen även denna december flera tillfällen att ta ton och sjunga för allt vad tygen håller. Sjung de vackraste julsångerna i december enligt följande tidtabell:

Lukas församling:

- Söndagen den 19 december kl. 13 i Kårböle kyrka, Gamlasvägen 6. De vackraste julsångerna. Grötfest efteråt.
- Söndagen den 26 december kl. 18 i Hagsalen, Vespervägen 12 A. Gudstjänst med de vackraste julsångerna.

Markus församling:

- Torsdagen den 9 december kl. 19 i Malms kyrka, Kommunalvägen 1. De vackraste julsångerna.
- Söndagen den 12 december kl. 18 i Kottby kyrka, Metsolavägen 14. Konsert samt De vackraste julsångerna.

Matteus församling:

- Lördagen den 11 december kl. 15 i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. Barnens vackraste julsånger.

- Måndagen den 13 december kl. 19 i Nordsjö kyrka, Hamnholmsvägen 7. De vackraste julsångerna.

- Söndagen den 19 december kl. 18 i Degerö kyrka, Rävsvägen 13. De vackraste julsångerna.

- Måndagen den 20 december kl. 19 i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. De vackraste julsångerna.

- Onsdagen den 22 december kl. 19 i Kvarnbäckens kyrka, Kvarnvingen 10. De vackraste julsångerna.

Norra svenska församlingen:

- Onsdagen den 15 december kl. 18 i Gamla kyrkan, Lönnrotsgatan 6. De vackraste julsångerna. Efteråt julfest i församlingssalen.

- Söndagen den 19 december kl. 16 i S:t Jacobs kyrka, Kvarnbergsbrinken 1. De vackraste julsångerna.

- Torsdagen den 6 januari 2005 kl. 16 i Tempelplatsens kyrka, Luthergatan 3. De vackraste julsångerna.

Södra svenska församlingen:

- Tisdagen den 14 december kl. 19 i Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12. De vackraste julsångerna.

Tomas församling:

- Lördagen den 25 december kl. 16 i Tomas kyrka, Rönnvägen 16. Gudstjänst med de vackraste julsångerna.

- Söndagen den 26 december kl. 16 i Berggårdens kyrka, Suoniogatan 7. Gudstjänst med de vackraste julsångerna.

Tärnan först ute:

Foto Leif Weckström

Egenvårdare ger trygg start

Här vankar ankor och pingviner och så simmar här hajar, delfiner, sälar och valar. Det är så barngrupperna på daghemmet Tärnan på Drumsö kallas. De allra yngsta är pingvinerna och ankorna och de ingår i ett nytt projekt där Tärnan fungerar som pilotdagis.

– Projektet heter *Tibir* och det står för *Tidig identifikation av barn i riskzonen*, säger Tärnans föreståndare **Minna Lindström**. Fast så förfärligt krångligt och komplicerat som det låter är projektet inte.

I praktiken handlar det om att föra daghemmet och barnets hem närmare varandra, om att bygga upp förtroenden och framförallt om att skapa förutsättningar för bästa möjliga dagvård för det enskilda barnet.

Det handlar också om att upptäcka eventuella fel i relationen mamma-barn eller pappa-barn. Allt givetvis utgående från tanken om barnets bästa.

Tibir leder till ny praxis på daghemmet. Två väsentliga arbetsmetoder i projektet är dels att göra hembesök innan barnet inleder sin "dagiskarriär", dels att ge varje barn en egenvårdare.

– Hembesökets syfte är ingalunda att berätta om daghemmets verksamhet och rutiner utan att ta del av rutiner, stämning och relationer i barnets hem. Idealet är om hela familjen kan samlas då vi kommer på hembesök, säger **Gunilla Boxström**, egenvårdare och en av dagistanterna på Tärnan. Hon har fem "egenbarn". Men man kallar inte barnen så.

– Vi på Tärnan talar om mina barn och dina barn. Jag tar hand om mina barn om de har bajsat i blöjan, du om dina, skrattar **Gunilla Boxström**.

Hon säger att hembesöket berättar om de förhållanden som barnet lever i till vardags. Det är viktigt att veta. Och ännu viktigare är att få uppleva barnet i en situation där allt är

☑ **Tomtebstund på Tärnan. Gunilla Boxström trivs med att vara egenvårdare. Vid middags-tid slumrar de minsta, hennes "egenbarn" men de "gamla" barnen, Stella och Ricke gosar gärna en stund.**

som det ska, det vill säga när barnet är hemma och känner sig tryggt.

– För en del barn är livet på dagis tufft i början. Därför är det bra att kunna identifiera barnets egenskaper. En del barn är mer oroliga än andra, också i hemförhållanden. Kunskapen om barnet hjälper oss att hjälpa barnet att komma till rätta med dagis.

Största delen av hembesöken sker inför starten på hösten eller efter årsskiftet. Oftast tar besöket en dryg timme och många familjer har ställt upp mangrant.

Minna Lindström påminner om att hembesök var vanliga förr.

– Barnfamiljerna fick ju hembesök från rådgivningen då babyn var nyfödd och så gjorde man också hembesök inom dagvården innan barnet började på daghem.

Hembesöket har också en annan dimension. Barnet får möta sin egenvårdare redan innan barnet börjar på dagis.

Tärnan arbetar in systemet i takt med att nya barn får plats på dagis. Tibir gäller därmed inte de "gamla" barnen.

Personalen på Tärnan har fått utbildning i Tibir och får fortsättningsvis regelbunden handledning varannan vecka.

– Men i princip finns inga färdiga modeller eller exakta direktiv för Tibir. Vi provar oss fram, tillämpar våra erfarenheter och skapar någonting nytt, säger **Minna Lindström**.

Meningen är att systemet småningom ska byggas ut så att det gäller alla svenska daghem i stan.

Foto Leif Weckström

Allt fler går med stavar

Allt fler ägnar sig åt stavgång och man räknar med att minst en halv miljon finländare motionerar regelbundet genom stavgång.

Stavgångarna utgör majoriteten på motionsrutterna i stan och intresset för stavgångskurser är stort. Stavgång är ett bra sätt att bli av med alla extrakilogram som sätter sig runt midjan under julen. Stavgång är inte svårt men bästa effekt och resultat når stavgångarna om hon eller han lär sig den rätta tekniken.

Via förbundet Konditionsfrämjandet kan man skaffa sig en svenskspråkig handbok *Handledning för stavgångare* som innehåller noggranna anvisningar om hur man ska gå och hur man ska svänga stavarna.

☑ **Stavgång lämpar sig för alla. Stora och små, unga och gamla, motionsfanatiker och soffliggare.**

Suomen Latu, som främjar all slags motion, ordnar för sin del kortkurser i stavgång. Kurserna pågår på måndagseftermiddagar med start vid Tallbackavägen 1, som ligger strax intill Olympiastadion och alldeles nära Tölövik. Kursen kostar 5 euro. I den ingår stavhyra samt stretching och uppvärmning samt instruering i stavgångsteknik. Stavgångskursen börjar 17.30 och slutar 19.00. Ingen förhandsanmälan behövs. Några kurser återstår i december och den 17 januari 2005 återupptas den regelbundna verksamheten efter alla helger. Då startar också kursen i snöskogsgång. Den pågår också på måndagar med början kl. 19.00.

Mielikuvituksen matkalainen

”Pidän Helsingistä paljon ja suhtaudun tähän kaupunkiin hellämielisesti”, tunnustaa Helsinki-infon kaupunkipakinoitsija ja perheenisä Markus Nummi, joka pysyttelee tiiviisti Helsingissä ja matkustaa romaaneissaan maailman ääriin.

Olen juuri muuttanut Munkkivuoreen, Ulvilantielle. ”Hyvä valinta!” komppaa kirjailija Markus Nummi ja tekee minut onnelliseksi.

Nummen tuore romaani Kiinalainen puutarha avautuu valokuvasta, jonka Mannerheim otti Kashgarin kaupungissa Itä-Turkestanissa ruotsalaisen lähetyssaseman kiinalaisessa puutarhassa. Markus Nummen elämä avautuu valokuvasta, jossa hän keino pikkupoikana veljensä Ilarin kanssa Ulvilantie 29/4:n pihalla.

”Ne vehreät ja väljät, autoilta rauhoitetut sisäpihat”, muistelee vuonna 1959 syntynyt kirjailija, ja minä nyökytän. Jos autoille tekee tilaa, ne tulevat.

Nummen Helsingin ydintä ovat lisäksi Meilahti ja Käpylä, jonka Yhtenäiskoulussa kirjailija kävi koulunsa. Äiti Pirkko oli ylihoitajana Meilahden sairaalassa. ”Jouluaattomme alkoi aina sairaalan joulujuhlalla, ja käyn siellä perheeni kanssa edelleen”, kertoo Nummi, joka on juuri muuttanut Meilahdesta Munkkiniemeen. 4- ja 6-vuotiaat tyttäret määräävät asumisen tahdin: lapsiperhe pakeni putkimonttia ja ruotsinkielinen ala-aste sijaitsee sadan metrin päässä kotiovelta.

Kamalan upea lokakuu

Markus Nummi saapuu kahvila Munkinrantaan hitaasti kävellen. ”Vuoden tauon jälkeen yritin pelata jalkapalloa tuhoisin seurauksin – nilkka oli paketissa kuusi viikkoa”, kirjailija harmittelee.

Kahvilan ikkunan takana loiskii harmaa meri. Nummen mielestä Helsinki on syksyllä kauneimmillaan. Yhdessä pakinassaan hän kertoo

Markus ja Ilari Nummen lapsuuden ”keitaiden keidas” oli kahluuallas Munkkivuoren kodin lähistöllä ”uima-altaan metsässä”. Nykyisin altaassa käyvät kesäisin polskimassa Markuksen tyttäret.

siitä, kuinka kaupunginvaltuusto julistaa Helsinkiin ikuisen lokakuun. Kesäloma merkitsee helsinkiläisille liian paljon odotuksia, liian paljon yhdessäoloa läheisten kanssa. Lokakuussa kaikki on toisin: yksi tuijottaa vaiteliaana kaljatuoppiinsa, toinen maitomukiinsa, mitään odottamatta – siis tyytyväisinä.

”Syksyn ankeus ja synkeys ovat osa Helsingin kokonaisuutta, ja siitä kannattaa kärsiä kunnolla”, Nummi lataa.

Juhannus Helsingissä

Kirjailija Lassi Nummen poika on tykännyt tarinoiden tekemisestä aina, mutta kirjailijan työstä hän ei lapsena haaveillut. ”Isän malli on tosin madaltanut kynnystä ryhtyä kirjailijaksi. Hän näytti, että työtä voi tehdä näinkin: kotona omassa työhuoneessa. Olen aina ollut myös realistinen sen suhteen, että toimeentulo kirjoittamalla ei ole järkevää”, hymähtää Markus Nummi, joka opiskeli yliopistossa historiaa ja filosofiaa.

”Vähitellen kirjoittamisesta on tullut päätyöni. Olen kirjallinen sekatyöläinen: teen myös käsikirjoituksia ja ohjaan, Nummi kertoo. Vuonna 1994 hän voitti J.H. Erkon palkinnon vuoden parhaasta esikoisteoksesta kirjallaan Kadonnut Pariisi.

Markuksen ja vuotta nuoremman Ilarin lapsuusvuosina isä toimi Suomen kirjailijaliiton puheenjohtajana.

”Mukkulan kirjailijakokous loppui juuri juhannuksen alla, ja sen jälkeen kirjailijat pelmasivat meille viettämään juhannusaattoja. Se oli heille eksoottinen kokemus, sillä ei ole mitään niin hiljaista kuin Helsinki juhannuksena!”

Äiti on kotoisin Teuvalta Pohjanmaalta, Helsingissä syntyneeseen Lassiin tarttui savolaisvivahtetta kouluaikana Kuopiossa. ”Itse olen pimitännyt savolaisyyhteyden, mutta opiskelukaverini pääsivät siitä selville ja vitsailivat, että olen pahin mahdollinen yhdistelmä pohjalaisista ylpeyttä ja savolaista kieroutta!”

Arkistojen lumoissa

Idea Kiinalaiseen puutarhaan syntyi vuonna 1991 julkaistusta artikkelista, jossa kerrottiin paroni Carl Gustav Mannerheimin tutkimus- ja vakoilumatkasta Aasiaan. Aihepiiri kiinnosti myös siksi, että Markus Nummen isoisoäiti oli Kiinassa lähetyssaarnaajana.

Nummi teki kahden viikon matkan kirjan maisemiin Xinjiangin maakuntaan muinaisen Silkkiteiden varrelle. Enimmäkseen matka rakentui kuitenkin uppoamalla historiaan ja arkistoihin. ”Kun tutki Mannerheimin omin käsin kirjoitettuja muistiinpanoja, se innosti eläytymään.”

Kiinalaisen puutarhan osin fiktiivinen Mannerheim on pikemmin särkyvä vanha mies kuin uljas sotapäällikkö. Lapsi, joka on menettänyt liian varhain äitinsä. Mies, jolle isänä oleminen ei oikein onnistunut. ”Asiassa ei ole mitään mystistä: suhde lapsiin rakentuu automaattisesti, kun on paikalla. Mannerheimin kunnianhimo pilasi perhe-elämän mahdollisuuksia”, Nummi analysoi.

Hän kirjoitti romaaninaan kuusi vuotta, vanhimman tyttärensä eliniän. Miten kävi isänä olo, kun mieli vaelsi uiguurien maailmassa ja Mannerheimin jalanjäljillä?

”Kun lapset ovat samassa huoneessa, he vievät aina voiton. Silloin ei neuvotella siitä, missä maailmassa eletään”, Markus Nummi hymyilee.

Tunneside – vastapaino hävitykselle

Kiinalainen puutarha on paksu romaani, johon on hyvä tarttua vaikka joululomalla. Surullinen tarina kertoo hävityksestä, johon ihmiset voivat yhtäkkiä törmätä. Toivoa tuovat vahvat siteet ihmisten välillä. ”Pyrin synnyttämään lukijassa tunne-elämyksen. Tunneside maailmaan ja toisiin ihmisiin on elämää ylläpitävä asia, vastapaino tuholle ja hävitykselle”, Nummi perustelee.

Romaani tapahtuu kaukaisessa ajassa ja paikassa ja silti tässä ja nyt. Kaikkina aikoina joka puolella maailmaa on ollut isä, äitejä, lapsia, hyviä ystäviä. Uiguurien tukala asema, jota Nummen tarina sivuaa, jatkuu yhä.

”Tapsin jokin aika sitten uiguurimiehen, joka oli pakomatalla Euroopan maasta toiseen turvallista asuinpaikkaa hakien. Hänen kohtalonsa riipaisi minua, koska hänellä oli samankäiset lapset kuin minulla, ja hän oli joutunut perheestään erilleen. Miestä uhkasi palauttaminen Kiinaan, jossa heikkokin yhteys poliittiseen toimintaan riittää johtamaan vangitsemiseen, kidutukseen ja jopa kuolemaan”, Nummi suree.

Kukkien puolesta

Markus Nummi on tehnyt useita elokuvia Ilari-veljensä kanssa. Viime tammikuussa tuli ensi-iltaan yhteistyön viimeisin hedelmä, Ilarin ohjaama lyhytelokuva Puutarhurit. Aihe löytyi Hesarin mielipidekirjoituksesta, jossa Tiina Vaarakorpi kertoi Töölönlahden kukkapuutarhan merkityksestä.

”Tälle äidille ja lapselle Töölönlahden kukat merkitsivät tapaa toipua avioeron shokista ja traumasta. Yleisemmällä tasolla heidän tarinansa kertoo siitä, että kaupungissa pitää olla rauhoittumisen paikkoja, tilaa kukille ja kauneudelle. Elokuva onkin postitettu Helsingin päättäjille.”

Nummen Helsinki-infon lukijalle tutuissa kaupunkipakinoissa kukkii mielikuvitus. Helsinki milloin myydään, milloin taas tyhjenetään tai siirretään maan alle. Kaupunkilaiset unohtavat shoppailun ja keskittyvät lepäämiseen; kaupunkiin perustetaan makuuhalleja, lepäämötä, nokostupia ja loikoloita. Jutut kuvittaa Nummen koulutoveri, arkkitehti Juha Ilonen.

Pakinoitsija tahtoo yllyttää lukijoita mielikuvitusleikkiin, koska mielikuvitus on elämää rikastava ja kannatteleva voima. Juuri fantasiasta kautta lapsetkin ottavat haltuun ympäristönsä. ”Kirjoittaminen on hauskaa juuri siksi, että siinä pääsee liikkumaan ajatusten maailmassa, jossa on loputtomasti tilaa. Lisäksi kirjoittaminen on ekologisesti varsin harmitonta toimintaa”, Markus Nummi perustelee.

Tiina Tikkanen ■

Kaupunki jonka läpi näki

Paljon on kiistelty siitä mikä syöksi Helsingin tuolle kohtalokkaalle tielle, totuutta tavoittelemaan. Selvää on vain että ajankohta oli ratkaiseva. Oltiin talven ja joulun kynnyksellä, paljaina, vailla lumipeitteen pehmenystä.

Keskellä aikaa, joka oli vuoden pimein ja samalla kirkkain.

Siis mistä kaikki alkoi? Taas olivat lehdet pudonneet puista. Taas kerran oli auennut unohduneita näkymiä, lehvistön peitosta paljastui pätkä taloa, kadunkulma, arvoituksellinen ikkuna vastapäätä. Heräsi halu nähdä pitemmälle, kulman taakse, seinän tuolle puolen, ikkunanaverhojen läpi. Ja juuri kun joku raotti verhoa pimeys tunki väliin.

Sillä taas kerran hiipui päivien valo olemattomiin. Ja niin kuin aina toi pimeys mukanaan valon janon, kirkkauden kaipuun. Ripusteltiin lyhtyjä ja kynttilöitä, kuroteltiin kohti koristeiden kimallusta, juhlaa.

Ehkä joku ennenaikaisesti sytytetty pieni liekki riitti roihun riistäytymiseen.

Eikö valo voisi virrata vielä vapaammin? pohti yhtäkkiä moni. Kynttilöiden, lyhtyjen ja lamppujen valoviestin pysäytti aina lopulta jokin seinä.

Syyteltiin siis ensin seinää, juuri nehän vangitsivat valonlähteet pieniksi voimattomiksi saarekkeiksi. Kunnes kriittisemmät huomasivat ja huomauttivat: ihminen sen seinän on siihen pystyttänyt. Ja sen taakse piiloutunut.

Miksi me kätkeydymme seinien taakse, ihmettelivät silloin helsinkiläiset. Mitä salattavaa

meillä on? Miksi tunnemme häpeää vaikka se minkä eteen olemme vetäneet verhon, on aivan luonnollista. Luonnollisen ruumiin luonnollisia toimintoja. Ja niin kauan kuin noudatamme Suomen lakia ja Helsingin kaupungin järjestysääntöä, ei syytä muuhunkaan salailuun ole. Kuinka se kuinka olemme sisustaneet kotimme tai ylipäänsä tieto siitä kuinka olemme ansainneet varamme, pitäisi kätkeä? Aivan kuin säilyttäisimme kodissamme varastettua tavaraa.

Oivallus kulki kirkkaana halki koko kaupungin. Eikö Helsingin, vilpittömien ihmisten vilpittömän kaupungin pitäisi olla rakennettu lasista?

Shän oli loppujen lopuksi päivänselvä, kristallinkirkas johtopäätös. Piti vain ratkaista miten. Miten piilottelusta päästäisiin nopeimmin pois?

Selvää oli että uusiin rakennuksiin ei ”salauseiniä” enää tehty. Kaupungin korjaaminen kirkkaaksi veisi aikaa, peruskorjaaminen aloitettiin julkisista ja yhteisistä tiloista, kirjastoista, sairaaloista, toimistoista.

Mutta hämmästyttävän paljon oli tehtävissä jo ennen lopullista seinäremonttia. Asuintaloissa vedettiin verhot pois ja annettiin valon virrata. Sisäpuolelle asennettiin peilejä katseen väyliä avaamaan, eihän piilotteltavaa ollut.

Seuraukset olivat syvällekyvempiä kuin oli osattu ennakoida. Valaistu, kirkastettu helsinkiläinen oli toisenlainen kuin varjoissa lymyilyt esi-isänsä. Syntyi uusi helsinkiläinen tyy-

li, Yksi Tyyli. Kukapa olisi kerrastaloasuntoon muuttaessaan jäänyt miettimään sohvan paikkaa, kun niin lasikaton kuin lasilattiankin läpi oli esitelty sille valmiit yhtäläiset, hyväksi koetut koordinaatit. Kun vilkaisi lasiseinän läpi naapurin, saattoi syntyä outo tunne: katson peiliin, itseäni, omaa kotiani. Kuin ei olisi ollut seinää ollenkaan.

Syntyikö näin välittömässä ilmapiiirissä aiempaa tasa-arvoisempi kaupunki? Vastaus on varaukseton kyllä, toki muistaen että ainahan toiset ihmiset ovat vielä läpinäkyvämpiä kuin toiset. Läpivalaisuun täyden hyödyn saivat vaurasrajoitteiset pohjakerrosten lasikoppien asukkaat. Virheilä ja vilpiltä heitä vahti, varjeli joka suunnasta tuleva tiheä katseiden turvaverkko.

Sen sijaan meren äärelle pystytettyjen lasipalatsien korkeimmille huipuille ei yltänyt kovin moni kansakaupunkilaisen katse. Siellä asuvien osana oli hakea horisontista vertaisryhmää. Kirkkaina öinä sentään avautuivat taivaankaton verhot tähtiin asti.

Mitä enää saattoi toivoa helsinkiläinen joka sekä näkyi että näki? Yksi haave yhä eli. Vielä olisi päästävä ruumiin peittävästä sameasta pinnasta. Valohoito tuntui auttavan: joitakin merkkejä oli jo siitä, että helsinkiläisihminen oli muuttumassa aiempaa läpikuultavammaksi. Mikä taas yllytti kunnallistaloudellisiin säästöpäiväuniin: kun elimet ovat suoraan kirkkaan ihokalvon läpi nähtävissä, päästään eroon kalliista, epäterveellisestä röntgenistä.

Kuva Juha Ilonen

Entä sen jälkeen, jäisikö jotakin vielä piiloon? Tästä keskusteltiin lasipöytien äärellä kaupunginvaltuustossa, johon valikoituivat tietysti asukkaista kuultavimmat. Pohdittiin oliko kenties vielä jokin helsinkiläisen sisin, joka vaatisi lisävalaistusta. Käytettiin jopa sanaa sielu, mikä sai jonkun nuoren kokemattoman valtuutetun kysymään onko sitä ja mitä mahtaisi sellaisen syövereistä paljastua. Kaikki hiljenivät yhdeksi kirkkaaksi autioksi hetkeksi – ennen kuin palattiin kiistelemään verhoilumomentilta säästytneiden rahojen käytöstä. Yhden silmänräpäyksen kaikki katsoivat sisälleen, syvyteen, pohjaan asti. Näkivät kauneuden ja kauheuden ja käänsivät kasvonsa kiireesti pois.

● Kaupunkipakinan kirjoittaja on helsinkiläinen kirjailija ja vapaa kirjoittaja Markus Nummi. Kuvittaja on helsinkiläinen arkkitehti Juha Ilonen.

Lukijakilpailu

Talviurheilua pääkaupungissa sata vuotta sitten. Missä nämä helsinkiläisnuoret tuolloin reippailivat?

Vastaukset pyydetään lähettämään viimeistään 28.12. osoitteella Helsinki-info, "Lukijakilpailu", PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostilla leena.seitola@hel.fi -osoitteeseen. Muistathan liittää vastauksen postiosoitteesi.

Vastaus edelliseen kilpailuun

Edellisessä numerossa kysyttiin komean linnamaisen jo aikaa sitten puretun rakennuksen sijaintia Helsingissä. Kuvassa oli tehtailija John Stenbergin asuinrakennus, ns. Valkoinen huvila, joka sijaitsi Siltasaarella aivan sillan korvassa, Siltasaarenkadun ja nykyisen John Stenbergin rannan kulmauksessa.

Paikalla jo aiemmin sijainnut rakennus koki suuret muutostyöt tehtailijaperheen toiveitten mukaisesti 1870-luvulla. Kauris torni toimi helsinkiläisille maamerkinä vuoteen 1928, jolloin rakennus sai tehdä tilaa nykyisinkin tontilla kohoavalle suurelle punatiilirakennukselle, silloiselle John Stenbergin konepajan kiinteistölle.

Martti Helminen ■

● Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Olavi Uusimäki**. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme.

Kuvat Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto

Eläinsuojelua 130 vuotta

Helsingin Eläinsuojeluyhdistys pitää 130-vuotisjuhlansa kunniaksi näyttelyn Jugendsalissa. Yhdistys on ollut eläinsuojelun uranuurtaja Suomessa.

Perustajansa **Zacharias Topeliuksen** perintä kunnioittaen yhdistys on tehnyt mittavaa työtä eläinten auttamiseksi ja niiden oikeuksien puolustamiseksi. Nykyään yhdistyksen toiminta keskittyy Itä-Pakilan Eläinsuojelukeskukseen, jossa hoidetaan vuosittain noin 1000 koditonta lemmikkieläintä. Suurin osa niistä on kissoja, mutta joukossa on myös muun muassa koiria, kaneja, hiiriä, lintuja ja matelijoita.

Lisäksi yhdistys auttaa vuosittain liki 500 loukkaantunutta tai emotonta luonnonvaraisista eläintä ja pyrkii palauttamaan ne luontoon. Yhdistys myös ylläpitää eläinten hautausmaa Helsingin keskuspuistossa. Vuodesta 1909 alkaen on Suomessa vietetty Eläinten päivää yhdistyksen edustajan **Constance Ullnerin** aloitteesta aina lokakuun 4. päivänä.

Näyttely kertoo Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen taipaleesta: alkuaikojen merkkihenkilöistä ja eläinsuojeluideologian heräämisestä, sotavuosien vaikeuksista ja nykyaikaisen eläinsuojeluyhdistyksen toiminnasta. Nykyisiä merkkihenkilöitä, kuten kirjailijoita, kuvataiteilijoita ja muusikoita esiintyy näyttelyn ajan Jugendsalissa päivittäin kello 15 teemalla "Eläimet ja elämäni".

● Helsingin eläinsuojeluyhdistys 130 vuotta -näyttely Jugendsalissa (Pohjoisesplanadi 19) 3.12.–9.1. Jugendsali on avoinna ma–pe klo 9–17 ja su klo 11–17. Vapaa pääsy. Näyttelytiloissa on yhdistyksen kahvila. Jugendsali on kiinni 6.12. ja 23.–26.12. sekä 6.–8.1.

☒ **Topeliuksen perustama Helsingin eläinsuojeluyhdistys täyttää 130 vuotta. Jugendsalin näyttely kertoo yhdistyksen työstä ja sen historiasta.** ☒

Kuva Jukka Uorila

Lopultakin suomalainen

Kirjailija, toimittaja Umayya Abu-Hanna ei jaksakaan olla koko ajan maahanmuuttaja – hän haluaa olla jo oma itsensä.

Suomalaisissa on sisua, Umayyalle hoettiin, kun hän tuli Suomeen yli kaksikymmentä vuotta sitten.

Sisua on tarvittu myös Suomeen asettumisessa. *Rättipää-hottentotti*, Umayya sai tuntea nahoissaan. Stockmannille hän olisi päässyt tomatteja lajittelemaan, ei vaatemyyjäksi.

”Mikset ole kuin koko Suomen kansan rakastama Ana? Tanssit ja viihdytät. Onko sun pakko olla suu auki? kysyi nimimerkki ’mummo’, kun juonsin televisiossa Ajankohtaista Kakkosta”, Umayya kertoo.

Juurtuminen vaati yli 15 vuotta radio- ja tv-ohjelmien toimittamista, politikointia, opettamista, kirjoittelua Vihreään lankaan, Annaan, Suomen Kuvalehteen. Viime vuonna ilmestyi esikoisromaanin Nurinkurin, jonka ansiosta Umayyalle helittiin Suomi-palkinto, vaikkei ”minusta tule koskaan Katri-Helenan näköistä.”

”Nyt olen juurtunut: olen on turvallinen tässä maassa ja kielessä. Suomeen asettumisessa ovat auttaneet eniten ystävät. Ne kuuntelevat ilot ja surut, vie vanhempiensa mökille, nauraa kun luistelet. Ihminen ei opi mitään vaatimalla ja pakottamalla. Ihminen kukkii vain, kun hänelle tarjotaan rakkautta!”

Värikkyuden lumo

Lokit, Kauppatori, patsaissa pulunpaskaa... Stockmann näytti itäksalaisalta vankilalta, ja kansa söi jäätelöä talvipakkasella. Umayya aloitti Aasian ja Afrikan laitoksella opinnot Helsingin yliopistossa vuonna 1983. Politikointi alkoi pian ylioppilaskunnan hallituksessa ja jatkui Helsingin kaupunginvaltuustossa vuosina 1987–1991.

”Antoisinta oli toimia lautakunnissa, joissa pääsi paneutumaan asioihin kunnolla. Olin

täysin untuvikko, ja asioihin perehtyminen vei hirveästi aikaa. Kunnallispolitiikan tekeminen on helpompaa, jos turvana on vakituinen työpaikka. Itse hankin rahaa tiskaamalla, ja jäitin valtuuston, kun opiskelut rupesivat venymään”, Umayya kertoo.

Onko Helsinki turvallinen kaupunki?
”Vastaus riippuu siitä, keneltä kysyy. Yksittäinen arabimies kertoi, että oli ihanaa käydä Berliinissä, koska siellä pystyi kulkemaan iltaisin ilman pelkoa. Yleisesti Helsinki on hyvä ja rauhallinen paikka elää.”

Euroopan maista vain Albaniassa on ollut vähemmän ulkomaalaisia kuin Suomessa. ”Määrällä on väliä. Kun ulkomaalaisia on paljon, heidän on helpompi löytää oma viiteryhmänsä. Esimerkiksi Pariisiin ja Lontoon lumo syntyy siitä, että ne ovat suvaitsevaisia, hauskoja ja monipuolisia – kuin pieniä maapalloja, joihin mahtuu kaikenlaisia ihmisiä”, Umayya miettii.

Eikä kaupunki tule toimeen ilman maahanmuuttajia, kun työikäinen väestö vanhenee. ”Koska vanhuksina tarvitsemme heitä pyyhkimään vanhainkotiin pylyjämme, heitä kannattaisi kohdella hyvin jo nyt!”

Israelista Kamppiin

Umayya Abu-Hanna syntyi ja varttui palestiinalaisena Israelissa. Hän on nunnakoulun käynyt kristitty arabi, jonka äiti ei piiloutunut hunnun alle, vaan nauroi ja puhui isoon ääneen.

Umayya suuttuu ja avaa suunsa, jos joku pudottaa roskia bussipysäkillä tai huorittelee tyttöystävänsä kadulla.

”Asun Kampissa, jossa on paljon kapakoita ja aamuyöstä toisinaan meteliä. Muuten Kamppi on ihana paikka, jossa kaupat, metro ja meri ovat kivasti lähellä. Tunnen kukkakauppiat ja sukkahousunmyyjät, ja tulen hyvälle tuulelle, kun näen ympärilläni tuttuja ihmisiä. Ennen asuin Keskuspuiston kupeessa ja tunsin itseni yksinäiseksi.”

Suomessa luonto on erillinen paikka, johon mennään, mutta palestiinalaisille luon-

☒ Kun koti-ikävä iskee, Umayya Abu-Hanna menee istumaan palmujen siimekseen Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan. ”Tarjouduin sinne haravoimaan. Ne eivät voineet ottaa minua ilman palkkaa, ja kylä suututti!”

toa on myös se, että käydään torilla hiplaamalla tomaattia ja paprikaa ja laitetaan niistä ruokaa.

Helsingin yliopiston Kristiina-instituutti nimisi Umayyan Vuoden 2004 Kristiinaksi sukupuoleen ja etnisyyteen liittyvän sensitiivisyyden lisäämiseksi tehdystä työstä.

”Ilman feministien arkista, tiukkapipoiseksikin haukuttua työtä yksityiselämäni ja arkielämäni ei olisi niin hyvää”, Umayya kiittää. ”Suomessa pidetään onneksi tasa-arvosta kovempaa meteliä kuin Israelissa, joka on sairas, rasismiin perustuva yhteiskunta.”

Vaikka synnyinmaan epätasa-arvo sattuu, on ihana kuulla katulasten huutoja omalla äidinkielellä.

”Kun menen käymään kotona, haluan heti meren rannalle. Suomen meri on väärin! Täällä on paljon saaria, mutta oikeassa meressä on loputon horisontti, jonka taakse voi kuvitella mitä vain.”

Kaunotar, hirviö vai ihminen?

New Yorkin terrori-iskun jälkeen kaksi vuotta sitten sai taas olla varuillaan, kun nimi alkoi Abu’lla, Umayya on todennut. ”Arabi ei saanut vitsailla eikä esittää kritiikkiä, ryppyotsaisuus lisääntyi. Helsingin tulee kuitenkin olla kaikkien kaupunki, ja myös maahanmuuttajalla on oikeus vaatia siitä itselleen parempaa paikkaa.”

Ulkomaalaisessa nähdään helposti hirviö – tai sitten kaunotar: voi miten ihanat kiharat, teidän kulttuurissa on niin kivaa, kun te tanssitte ja olette niin sosiaalisia. Meidän miehet ne ei puhu eikä pussaa!

”Pelkkä ihailu on käänteistä rasismia. On sietämätöntä puhua sellaisen ihmisen kanssa, joka ei arvosta omaa kulttuuriaan”, Umayya napauttaa. Ennen hän ryhtyi oikomaan käsitteitä, nyt hän on hiljaa ja kääntyy pois. ”Onneksi rasismi on vähentynyt aivan valtavasti eikä nuorilla suomalaisilla ole asiasta mitään ongelmaa. Suvaitsevaisuus ei ole hyvä sana: toinen kulttuuri ei ole jotakin ulkopuolista ja epämiellyttävää, jonka kanssa pitää vain oppia elämään.”

Pehmeämpää elämää

Umayyan lapsuudessa ihmiset olivat eri syistä täynnä hätää ja ahdistusta, joiden alle kulttuurin kauneus ja elämisen nautinto menivät piiloon. Entä Suomessa tänään? Kupliiko ilo?

”Täällä on korkea elintaso ja samaan aikaan ihmiset ovat stressaantuneita ja ahdistuneita. Elämä voisi olla pehmeämpää ja onnellisempaa. Toiset ovat työttömiä ja toiset ylityöllistettyjä. Itse rakastan työtäni radio- ja tv-ilmaisun opettajana ammattikorkeakoulussa, mutta työtä on niin paljon, että tunnen itseni usein riittämättömäksi”, Umayya kertoo.

Kun työ painaa päälle, hän ajaa Stockmannin liukuportaita ylös alas, katselee ihmisiä ja tavaroita, eikä välttämättä osta mitään. ”Se tuntuu vähän samalta, kuin työntäisi kätensä nappilaatikkoon ja vain tunnustelisi erilaisten nappien muotoja. Kun olen kyllästynyt ja potuuntunut, saatan myös hypätä ratikkaan ja ajella ympyrää. Se rauhoittaa.”

Asfalttivyhreää Umayyaa Helsingin kasvu ei kammota. ”Täytyy vain miettiä, miten kaupunki kasvaa, ja pitää huolta joukkoliikenteestä, kaupungin verenkierrosta.”

Kukin lokerossaan, jokainen tontillaan – tätä ajattelusta Umayya ei pidä. Eri-ikäiset ihmiset pitäisi tuoda yhteen. ”Käyn joskus syömässä vanhuspalvelutalossa, mutta tuntuu vähän orvolta, kun siellä ei ole muita minun ikäisiäni.”

Tiina Tikkanen ■